Vanabhai Bejanji Karani's Translation Series.
સન્સ ઇનડીયન પ્રાઇમરના અર્થ, ગુજરાતી અને મરાઠી તરજુમા સાથે.

A GUIDE
TO
NELSON'S INDIAN PRIMER.

CONTAINING

L THE WORDS OCCURRING IN THE BOOK WITH HEIR PRONUNCIATIONS, GUJARATI AND MARATHI MEANINGS AND GRAMMATICAL EXPLANATIONS, TOGETHER WITH GUJARATI AND MARATHI TRANSLATION OF THE WHOLE BOOK; GIVING THE PUPIL EVERY FACILITY AND ALL THAT IS REQUIRED TO GO SMOOTHLY THROUGH THE TEXT.

(Registered Under Act XXV of 1867.)

Bombay.

PUBLISHED & SOLD
BY
NANABHAI BEJANJI KARANI,
BOOK-SELLER, PUBLISHER, &c.
33, DHOBI TALAO.

PRINTED AT JAGADISHWAR PRESS, BOMBAY.

Price Six Annas.

Nanabhai Bejanji Karani's Translation Series

A GUIDE TO

NELSON'S INDIAN PRIMER.

THE ALPHABET (આલ્ફાબેટ) મૂળાક્ષર.

A	a	*A*	*a*	એ	ए	*N*	n	*N*	*n*	એન	एन्
B	b	*B*	*b*	બી	बी	*O*	o	*O*	*o*	ઓ	ओ
C	c	*C*	*c*	સી	सी	*P*	p	*P*	*p*	પી	पी
D	d	*D*	*d*	ડી	डी	*Q*	q	*Q*	*q*	ક્યૂ	क्यू
E	e	*E*	*e*	ઇ	इ	R	r	*R*	*r*	આર	आर्
F	f	*F*	*f*	એફ	एफ्	*S*	s	*S*	*s*	એસ	एस्
G	g	*G*	*g*	જી	जी	*T*	t	*T*	*t*	ટી	टी
H	h	*H*	*h*	એચ	एच्	*U*	u	*U*	*u*	યૂ	यू
I	i	*I*	*i*	આઇ	आय	*V*	v	*V*	*v*	વી	व्ही
J	j	*J*	*j*	જે	जे	*W*	w	*W*	*w*	ડબલ્યૂ	डब्ल्यू
K	k	*K*	*k*	કે	के	*X*	x	*X*	*x*	એક્સ	एक्स
L	l	*L*	*l*	એલ	एल्	*Y*	y	*Y*	*y*	વાઇ	वाय
M	m	*M*	*m*	એમ	एम्	*Z*	z	*Z*	*z*	ઝેડ	झेड्

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
एक	दोन	तीन	चार	पांच	सहा	सात	आठ	नऊ	दहा
એક	બે	ત્રણ	ચાર	પાંચ	છ	સાત	આઠ	નવ	દસ

ગુજરાતી વ્યંજનો તેની ઇંગ્રેજી જોડણી સાથે.

ka	kha	ga	gha	cha	chha	ja	jha	ta	tha			
क	ख	ग	घ	च	छ	ज	झ	ट	ठ			
ક	ખ	ગ	ઘ	ચ	છ	જ	ઝ	ટ	ઠ			
da	dha	na	ta	tha	da	dha	na	pa	pha	ba	bha	ma
ड	ढ	ण	त	थ	द	ध	न	प	फ	ब	भ	म
ડ	ઢ	ણ	ત	થ	દ	ધ	ન	પ	ફ	બ	ભ	મ
ya	ra	la	va	sha	sha	sa	ha	la	ksha	dna		
य	र	ल	व	श	ष	स	ह	ळ	क्ष	ज्ञ		
ય	ર	લ	વ	શ	ષ	સ	હ	ળ	ક્ષ	જ્ઞ		

બારાખડી Syllable (સીલેબલ).

ka	ka	ki	kee	ku	koo	ke	kai	ko	kau	kam	kah
क	का	कि	की	कु	कू	के	कै	को	कौ	कं	कः
ક	કા	કિ	કી	કુ	કૂ	કે	કૈ	કો	કૌ	કં	કઃ
kha	kha	khi	khee	khu	khoo	khe	khai	kho	khau	kham	khah
ख	खा	खि	खी	खु	खू	खे	खै	खो	खौ	खं	खः
ખ	ખા	ખિ	ખી	ખુ	ખૂ	ખે	ખૈ	ખો	ખૌ	ખં	ખઃ
ga	ga	gi	gee	gu	goo	ge	gai	go	gau	gam	gah
ग	गा	गि	गी	गु	गू	गे	गै	गो	गौ	गं	गः
ગ	ગા	ગિ	ગી	ગુ	ગૂ	ગે	ગૈ	ગો	ગૌ	ગં	ગઃ
gha	gha	ghi	ghee	ghu	ghoo	ghe	ghai	gho	ghau	gham	ghah
घ	घा	घि	घी	घु	घू	घे	घै	घो	घौ	घं	घः
ઘ	ઘા	ઘિ	ઘી	ઘુ	ઘૂ	ઘે	ઘૈ	ઘો	ઘૌ	ઘં	ઘઃ
cha	cha	chi	chee	chu	choo	che	chai	cho	chau	cham	chah
च	चा	चि	ची	चु	चू	चे	चै	चो	चौ	चं	चः
ચ	ચા	ચિ	ચી	ચુ	ચૂ	ચે	ચૈ	ચો	ચૌ	ચં	ચઃ
chha	chha	chhi	chhee	chhu	chhoo	chhe	chhai	chho	chhau	chham	chhah
छ	छा	छि	छी	छु	छू	छे	छै	छो	छौ	छं	छः
છ	છા	છિ	છી	છુ	છૂ	છે	છૈ	છો	છૌ	છં	છઃ
ja	ja	ji	jee	ju	joo	je	jai	jo	jau	jam	jah
ज	जा	जि	जी	जु	जू	जे	जै	जो	जौ	जं	जः
જ	જા	જિ	જી	જુ	જૂ	જે	જૈ	જો	જૌ	જં	જઃ
jha	jha	jhi	jhee	jhu	jhoo	jhe	jhai	jho	jhau	jham	jhah
झ	झा	झि	झी	झु	झू	झे	झै	झो	झौ	झं	झः
ઝ	ઝા	ઝિ	ઝી	ઝુ	ઝૂ	ઝે	ઝૈ	ઝો	ઝૌ	ઝં	ઝઃ
ta	ta	ti	tee	tu	too	te	tai	to	tau	tam	tah
ट	टा	टि	टी	टु	टू	टे	टै	टो	टौ	टं	टः
ટ	ટા	ટિ	ટી	ટુ	ટૂ	ટે	ટૈ	ટો	ટૌ	ટં	ટઃ

tha	tha	thi	thi	thu	thoo	the	thai	tho	thau	tham	thah
ठ	ठा	ठि	ठी	ठु	ठू	ठे	ठै	ठो	ठौ	ठं	ठः
ઠ	ઠા	ઠિ	ઠી	ઠુ	ઠૂ	ઠે	ઠૈ	ઠો	ઠૌ	ઠં	ઠઃ
da	da	di	dee	du	doo	de	dai	do	dau	dam	dah
ड	डा	डि	डी	डु	डू	डे	डै	डो	डौ	डं	डः
ડ	ડા	ડિ	ડી	ડુ	ડૂ	ડે	ડૈ	ડો	ડૌ	ડં	ડઃ
dha	dha	dhi	dhee	dhu	dhoo	dhe	dhai	dho	dhau	dham	dhah
ढ	ढा	ढि	ढी	ढु	ढू	ढे	ढै	ढो	ढौ	ढं	ढः
ઢ	ઢા	ઢિ	ઢી	ઢુ	ઢૂ	ઢે	ઢૈ	ઢો	ઢૌ	ઢં	ઢઃ
na	na	ni	nee	nu	noo	ne	nai	no	nau	nam	nah
ण	णा	णि	णी	णु	णू	णे	णै	णो	णौ	णं	णः
ણ	ણા	ણિ	ણી	ણુ	ણૂ	ણે	ણૈ	ણો	ણૌ	ણં	ણઃ
ta	ta	ti	tee	tu	too	te	tai	to	tau	tam	tah
त	ता	ति	ती	तु	तू	ते	तै	तो	तौ	तं	तः
ત	તા	તિ	તી	તુ	તૂ	તે	તૈ	તો	તૌ	તં	તઃ
tha	tha	thi	thee	thu	thoo	the	thai	tho	thau	tham	thah
थ	था	थि	थी	थु	थू	थे	थै	थो	थौ	थं	थः
થ	થા	થિ	થી	થુ	થૂ	થે	થૈ	થો	થૌ	થં	થઃ
da	da	di	dee	du	doo	de	dai	do	dau	dam	dah
द	दा	दि	दी	दु	दू	दे	दै	दो	दौ	दं	दः
દ	દા	દિ	દી	દુ	દૂ	દે	દૈ	દો	દૌ	દં	દઃ
dha	dha	dhi	dhee	dhu	dhoo	dhe	dhai	dho	dhau	dham	dhah
ध	धा	धि	धी	धु	धू	धे	धै	धो	धौ	धं	धः
ધ	ધા	ધિ	ધી	ધુ	ધૂ	ધે	ધૈ	ધો	ધૌ	ધં	ધઃ
na	na	ni	nee	nu	noo	ne	nai	no	nau	nam	nah
न	ना	नि	नी	नु	नू	ने	नै	नो	नौ	नं	नः
ન	ના	નિ	ની	નુ	નૂ	ને	નૈ	નો	નૌ	નં	નઃ
pa	pa	pi	pee	pu	poo	pe	pai	po	pau	pam	pah
प	पा	पि	पी	पु	पू	पे	पै	पो	पौ	पं	पः
પ	પા	પિ	પી	પુ	પૂ	પે	પૈ	પો	પૌ	પં	પઃ
pha	pha	phi	phee	phu	phoo	phe	phai	pho	phau	pham	phah
फ	फा	फि	फी	फु	फू	फे	फै	फो	फौ	फं	फः
ફ	ફા	ફિ	ફી	ફુ	ફૂ	ફે	ફૈ	ફો	ફૌ	ફં	ફઃ
ba	ba	bi	bee	bu	boo	be	bai	bo	bau	bam	bah
ब	बा	बि	बी	बु	बू	बे	बै	बो	बौ	बं	बः
બ	બા	બિ	બી	બુ	બૂ	બે	બૈ	બો	બૌ	બં	બઃ
bha	bha	bhi	bhee	bhu	bhoo	bhe	bhai	bho	bhau	bham	bhah
भ	भा	भि	भी	भु	भू	भे	भै	भो	भौ	भं	भः
ભ	ભા	ભિ	ભી	ભુ	ભૂ	ભે	ભૈ	ભો	ભૌ	ભં	ભઃ

ma	ma	mi	mee	mu	moo	me	mai	mo	mau	mam	mah
म	मा	मि	मी	मु	मू	मे	मै	मो	मौ	मं	मः
મ	મા	મિ	મી	મુ	મૂ	મે	મૈ	મો	મૌ	મં	મઃ
ya	ya	yi	yee	yu	yoo	ye	yai	yo	yau	yam	yah
य	या	यि	यी	यु	यू	ये	यै	यो	यौ	यं	यः
ય	યા	યિ	યી	યુ	યૂ	યે	યૈ	યો	યૌ	યં	યઃ
ra	ra	ri	ree	ru	roo	re	rai	ro	rau	ram	rah
र	रा	रि	री	रु	रू	रे	रै	रो	रौ	रं	रः
ર	રા	રિ	રી	રુ	રૂ	રે	રૈ	રો	રૌ	રં	રઃ
la	la	li	lee	lu	loo	le	lai	lo	lau	lam	lah
ल	ला	लि	ली	लु	लू	ले	लै	लो	लौ	लं	लः
લ	લા	લિ	લી	લુ	લૂ	લે	લૈ	લો	લૌ	લં	લઃ
va	va	vi	vee	vu	voo	ve	vai	vo	vau	vam	vah
व	वा	वि	वी	वु	वू	वे	वै	वो	वौ	वं	वः
વ	વા	વિ	વી	વુ	વૂ	વે	વૈ	વો	વૌ	વં	વઃ
sha	sha	shi	shee	shu	shoo	she	shai	sho	shau	sham	shah
श	शा	शि	शी	शु	शू	शे	शै	शो	शौ	शं	शः
શ	શા	શિ	શી	શુ	શૂ	શે	શૈ	શો	શૌ	શં	શઃ
sha	sha	shi	shee	shu	shoo	she	shai	sho	shau	sham	shah
ष	षा	षि	षी	षु	षू	षे	षै	षो	षौ	षं	षः
ષ	ષા	ષિ	ષી	ષુ	ષૂ	ષે	ષૈ	ષો	ષૌ	ષં	ષઃ
sa	sa	si	see	su	soo	se	sai	so	sau	sam	sah
स	सा	सि	सी	सु	सू	से	सै	सो	सौ	सं	सः
સ	સા	સિ	સી	સુ	સૂ	સે	સૈ	સો	સૌ	સં	સઃ
ha	ha	hi	hee	hu	hoo	he	hai	ho	hau	ham	hah
ह	हा	हि	ही	हु	हू	हे	है	हो	हौ	हं	हः
હ	હા	હિ	હી	હુ	હૂ	હે	હૈ	હો	હૌ	હં	હઃ
la	la	li	lee	lu	loo	le	lai	lo	lau	lam	lah
ळ	ळा	ळि	ळी	ळु	ळू	ळे	ळै	ळो	ळौ	ळं	ळः
ળ	ળા	ળિ	ળી	ળુ	ળૂ	ળે	ળૈ	ળો	ળૌ	ળં	ળઃ
ksha	ksha	kshi	kshee	kshu	kshoo	kshe	kshai	ksho	kshau	ksham	kshah
क्ष	क्षा	क्षि	क्षी	क्षु	क्षू	क्षे	क्षै	क्षो	क्षौ	क्षं	क्षः
ક્ષ	ક્ષા	ક્ષિ	ક્ષી	ક્ષુ	ક્ષૂ	ક્ષે	ક્ષૈ	ક્ષો	ક્ષૌ	ક્ષં	ક્ષઃ
dna	dna	dni	dnee	dnu	dnoo	dne	dnai	dno	dnau	dnam	dnah
ज्ञ	ज्ञा	ज्ञि	ज्ञी	ज्ञु	ज्ञू	ज्ञे	ज्ञै	ज्ञो	ज्ञौ	ज्ञं	ज्ञः
જ્ઞ	જ્ઞા	જ્ઞિ	જ્ઞી	જ્ઞુ	જ્ઞૂ	જ્ઞે	જ્ઞૈ	જ્ઞો	જ્ઞૌ	જ્ઞં	જ્ઞઃ

LESSON 1. પાઠ પહેલો. धडा १ ला.

Primer, *n.* (પ્રિમર) સરૂઆતની ચોપડી; બાળપોથી. (प्रायमर) बालवर्गाचें पुस्तक, सुरवातीचें पुस्तक.

Lesson, *n.* (લેસન) પાઠ. (लेसन) धडा, पाठ. [एक उपपद.

A, *ind. art.* (એ) એક. (ए) एक,

Man, *n.* (મૅન) માણસ. (मॅन्) मनुष्य.

Mat, *n.* (મૅટ) સાદડી. (मॅट्) हांतरी. चटई.

On, *prep.* (ઑન) ઉપર. (ऑन्) वर.

Cat, *n.* (કૅટ) બિલાડી. (कॅट्) मांजर.

Cap, *n.* (કૅપ) ટોપી. (कॅप्) टोपी.

એક માણસ. એક સાદડી. સાદડી ઉપર એક માણસ. એક બિલાડી. સાદડી ઉપર એક બિલાડી. એક ટોપી. એક માણસના માથાં ઉપર ટોપી.

एक माणूस. एक चटई. एका चटईवर एक मनुष्य. एक मांजर. चटईवर एक मांजर. एक टोपी. एका माणसावर (चे डोक्यावर) एक टोपी.

LESSON 2. પાઠ બીજો. धडा दुसरा.

This, *pron.* (ધિસ) આ.(धिस्) हा, ही, हें. | Is, *v. i.* (ઈઝ) છે. (ईज) आहे.

આ એક માણસ છે. આ એક સાદડી છે. આ એક બિલાડી છે. આ એક ટોપી છે. તે માણસ તે સાદડી ઉપર છે. તે ટોપી તે માણસના માથાં ઉપર છે. આ એક માણસ સાદડી ઉપર (બેઠો) છે. આ એક ટોપી એક માણસના માથા ઉપર છે. તે સાદડી ઉપર તે બિલાડી. આ ટોપી તે માણસનાં માથા ઉપર છે.

हा एक मनुष्य आहे. ही एक हांतरी आहे. हें एक मांजर आहे. ही एक टोपी आहे. तो मनुष्य त्या चटईवर आहे. ती टोपी त्या मनुष्यावर (चे डोक्यावर) आहे. हा एक मनुष्य एका चटईवर (बसलेला) आहे. एका मनुष्या (चे डोक्या) वर ही एक टोपी आहे. त्या चटईवर तें माजर. ही टोपी मनुष्याचे (डोक्या) वर आहे.

(दॅट्) तो, ती, तें. (नॉट्) न, नाहीं. (डॉग्) कुत्रा.

LESSON 3. પાઠ ત્રીજો. धडा तिसरा.

That, *adj.* (ધૅટ) તે; પેલો. (दॅट्) तो, ती, ते.

Not, *ad.* (નૉટ) નહિ. (नॉट्) न, नाहीं.

Dog, *n.* (ડૉગ) કુતરો. (डॉग्) कुत्रा.

આ માણસ તે સાદડી ઉપર (બેઠો) છે. પેલો માણસ તે સાદડી ઉપર (બેઠો) નથી. આ ટોપી તે માણસના (માથાં) ઉપર છે. તે ટોપી તે માણસના (માથાં) ઉપર નથી. આ કુતરો તે સાદડી ઉપર (બેઠો) છે. પેલો કુતરો તે સાદડી ઉપર (બેઠો) નથી. આ માણસ તે સાદડી ઉપર (બેઠો) છે. પેલો માણુસ તે સાદડી ઉપર (બેઠો) નથી. આ કુતરો તે સાદડી ઉપર (બેઠો) છે. પેલો કુતરો તે સાદડી ઉપર (બેઠો) નથી. આ માણસ તે સાદડી ઉપર (બેઠો છે. તે કુતરો પેલી સાદડી ઉપર (બેઠો) નથી.

हा मनुष्य त्या चटईवर आहे. तो मनुष्य त्या चटईवर नाहीं. ही टोपी त्या मनुष्याचे (डोक्या) वर आहे. ती टोपी त्या मनुष्याचे (डोक्या) वर नाहीं. हा कुत्रा त्या चटईवर आहे. तो कुत्रा त्या चटईवर नाहीं. हा मनुष्य त्या चटईवर आहे. तो मनुष्य त्या चटईवर नाहीं. हा कुत्रा त्या चटईवर आहे. तो कुत्रा त्या चटईवर नाहीं.

LESSON 4. પાઠ ચોથો. धडा चौथा.

Pot, *n.* (પૅાટ) વાસણ; હાંલ્લુ. (पॉट्) भांडें.

Box, *n.* (બૅાકસ) દાબડો; પેટી. (बॉक्स) पेटी.

Pen, *n.* (પેન) કલમ. (पेन्) लेखणी.

Open, *adj*; *v. t.* (ઓપન) ઉઘાડો. (ओपन्) उघडें, उघडणें.

Shut, *adj. v. t.* (શટ) બંધ; બંધ કરો, (शट्) बंद करणें, बंद केलेलें.

In, *prep.* (ઇન) માં; અંદર. (इन्) आंत.

આ એક વાસણ છે. પેલો એક દાબડો છે. તે વાસણ તે દાબડા ઉપર છે. આ એક કલમ છે. તે કલમ તે દાબડા ઉંપર છે. આ દાબડો ઉઘાડો છે. પેલો દાબડો બંધ છે. આ કલમ તે દાબડામાં છે. પેલી કલમ તે દાબડા ઉપર છે. તે કલમ તે ઉઘાડા દાબડામાં છે. તે કલમ તે બંધ દાબડા ઉપર છે. તે વાસણ તે બંધ દાબડા ઉપર છે. દાબડો બંધ કરો. દાબડો ઉઘાડો. આ દાબડો. ઉઘાડો છે. પેલો દાબડો બંધ છે.

हें एक भांडें आहे. ही एक पेटी आहे. तें एक भांडें त्या पेटीवर आहे. ही एक लेखणी आहे. ती लेखणी त्या पेटीवर आहे. ही पेटी उघडी आहे. ती पेटी बंद आहे. ही लेखणी त्या पेटींत आहे. ती लेखणी त्या पेटीवर आहे. ती लेखणी त्या उघडग्या पेटींत आहे. ती लेखणी त्या बंद केलेल्या पेटीवर आहे. तें भांडें त्या बंद केलेल्या पेटीवर आहे. ती पेटी बंद कर. ती पेटी उघड.

LESSON 5. પાઠ પાંચમો. धडा ५ वा.

Nut, *n.* (નટ) કોટળાંવાળું ફળ. (नट्) कवठ, कवचीचें फळ.

Sun, *n* (સન) સૂરજ. (सन्) सूर्य.

Hot, *adj.* (હૅાટ) ગરમ. (हॉट्) कडक, उष्ण.

Has, *v. t.* (હૅઝ) પાસે છે. (हॅज्) जवळ [आहे.

Gun, *n.* (ગન) બંદુક. (गन्) बंदुक.

Thin, *adj.* (થિન) પાતળો. (थिन्) पातळ.

Fat, *adj.* (ફૅટ) જાડો; માતેલો. (फॅट्) जाडा, लठ्ठ.

આ કોટળાવાળું ફળ તે ઉઘાંડા દાબડામાં છે. પેલુ કોટળાંવાંળુ ફળ તે દાબડામાં નથી. આ સુરજ છે. સુરજ ગરમ છે. આ માણસ પાસે એક બંદુક છે. પેલા માણુસ પાસે બંદુક નથી. આ માણસ પાતળો છે. તેની પાસે એક બંદુક છે. પેલો માણસ માતેલો છે. તેની પાસે બંદુક નથી. તે કુતરો માતેલો છે. તે પાતળો નથી. તે પાતળા માણુસ પાસે એક બંદુક છે. તે જાડા માણસ પાસે બંદુક નથી.

हें कवठ त्या उघडया पेटींत आहे. तें कवठ त्या पेटींत नाहीं. हा सूर्य आहे. सूर्य कडक (तप्त) आहे ह्या मनुष्याजवळ एक बंदूक आहे. त्या मनुष्याजवळ बंदूक नाहीं. हा मनुष्य बारीक आहे; त्याच्या जवळ एक बंदूक आहे. तो मनुष्य लठ्ठ आहे. त्याच्या जवळ बंदूक नाहीं. तो कुत्रा लठ्ठ आहे. तो बारीक नाहीं. त्या बारीक माणसा जवळ एक बंदूक आहे. त्या लठ्ठ माणसा जवळ बंदूक नाहीं.

LESSON 6. પાઠ છઠો. धडा ६ वा.

Yes, *ad.* (યેસ) હા. (**येस्**) **होय.**	**He**, *pron.* (હિ) તે. (**ही**) **तो.**
No, *ad.* (નો) નહિ. (**नो**) **नाहीं.**	**It**, *pron.* (ઇટ) તે. (**इट्**) **ते.**

શું આ માણસ છે ? હા. શુ આ કુતરો છે ? નહિ. શું આ કલમ છે ? નહિ. શું આ કલમ તે દાખડામાં છે ? હા. શું તે કલમ તે દાબડા ઉપર છે ? હા, શું તે કાટળાવાળું ફળ તે દાબડા ઉપર છે ? નહિ. શુ તે કાટળાંવાળું ફળ ત દાબડામાં છે ? હા. શું આ માણસ પાતળો છે ? નહિ. તે જાડો છે. શું તે માણસ જાડો છે ? નહિ; તે પાતળો છે. શું સુરજ તપે છે ? હા; સુરજ તપે છે. શું તે પાતળા માણસ પાસે એક બંદુક છે ? હા; તેની પાસે એક બંદુક છે. શું તે જાડા માણસ પાસે એક બંદુક છે ? નહિ; તેની પાસે બંદુક નથી. શું આ કાટળાંવાળું ફળ છે ? હા; તે કાટળાંવાળું ફળ છે. શું આ સુરજ છે ? હા; તે સુરજ છે. શું આ દાબડો ઉઘાડો છે ? હા; તે ઉઘાડો છે. શું તે દાબડો ઉઘાડો છે ? નહિ; તે બંધ છે. શું તે વાસણ તે દાબડા ઉપર છે ? નહિ; તે દાબડામાં છે.

हा मनुष्य आहे काय ? होय. हा कुत्रा आहे काय ? नाहीं. ही लेखणी आहे काय ? नाहीं. ही लेखणी त्या पेटींत आहे काय ? होय. ती लेखणी त्या पेटीवर आहे काय ? होय. तें कवठ त्या पेटीवर आहे काय ? नाहीं. तें कवठ त्या पेटींत आहे काय ? होय. हा मनुष्य किडकिडीत आहे काय ? नाहीं; तो लठ्ठ आहे. तो मनुष्य लठ्ठ आहे काय ? नाहीं; तो बारीक आहे. सूर्य प्रखर आहे काय ? होय. सूर्य प्रखर आहे. त्या बारीक मनुष्या जवळ एक बंदूक आहे काय ? होय; त्याचे जवळ एक बंदूक आहे. त्या लठ्ठ मनुष्याजवळ एक बंदूक आहे काय ? नाहीं; त्याचेजवळ बंदूक नाहीं. हें काय कवठ आहे काय ? होय; तें कवठ आहे. हा काय सूर्य आहे काय ? होय; तो सूर्य आहे. ही पेटी उघडी आहे काय ? होय; ती उघडी आहे. ती पेटी उघडी आहे काय ? नाहीं ती बंद आहे

LESSON 7. પાઠ સાતમો. धडा ७ वा.

Bed, *n.* (બેડ) બિછાણું. (**बेद्**) **बिछाना.**	**Runs**, *v. i.* (રન્ઝ) દોડે છે. (**रन्स्**) **धांवतो–ते–तें**
Beds, *n.* (બેડઝ) બિછાણાં. (**बेडस्**) **बिछाने.**	**Sees** *v. t.* (સીઝ). જુએ છે (**सीज्**) **पहातो–ते–तें.** [**करडूं.**
Egg, *n.* (એગ) ઈંડું. (**एग्**) **अंडें.**	**Kid**, *n.* (કિડ) બકરીનું બચ્ચું. (**किड्**)
Eggs, *n.* (એગ્ઝ) ઈંડાં. (**एग्स्**) **अंडीं.**	**Kids**, *n.* (કિડઝ) બકરીનાં બચ્ચાં. (**किड्स्**) **करडें.**
Cup, *n.* (કપ) પ્યાલું. (**कप्**) **पेला.**	**Sits**, *v. i.* (સિટ્ઝ) બેસે છે. (**सिटस्**) **बसतो–ते–तें.**
Cups, *n.* (કપ્ઝ)પ્યાલા. (**कप्स्**) **पेले.**	
Dogs, *n.* (ડૉગ્ઝ) કુતરા. (**डॉग्ज्**) **कुत्रे.**	
Guns, *n.* (ગન્ઝ) બંદુક (**गन्स्**) **बंदुका.**	

એક બિછાણું. બિછાણાં. એક ઇંડું. ઇંડાં. એક પ્યાલું. પ્યાલાં. એક કુતરો. કુતરા. એક બંદુક. બંદુકો. તે કુતરો દોડે છે. તે માણસ તે ઇંડાં જુએ છે. તે કુતરા દોડે છે. તે બકરીનું બચ્ચું દોડે છે. કુતરા જુએ છે. બકરીનાં બચ્ચાં દોડે છે. બકરીનાં બચ્ચાં જુએ છે. તે બિલાડી સાદડી ઉપર બેસે છે. તે કુતરા તે બીછાણા ઉપર બેસે છે. તે માણસ ઈંડા જુએ છે. તે કુતરો બકરીનાં બચ્ચાં જુએ છે.

एक बिछाना. बिछानें. एक अंडे. अंडीं. एक पेला. पेले. एक कुत्रा. कुत्रें. एक बंदूक बंदुकी. तो कुत्रा धांवतो. तो मनुष्य तीं अंडीं पहातो. ते कुत्रे धांवतात. तें करडूं धांवतें. कुत्रे पहातात. तीं करडें धांवतात. करडें पहातात. तें मांजर त्या चटईवर बसतें. ते कुत्रे त्या बिछान्यावर बसतात. तो मनुष्य तीं अंडीं पाहतो. तो कुत्रा तीं करडें पाहतो.

LESSON 8. પાઠ આઠમો. धडा ८ वा.

His, *pron.* (હિઝ) તેનો; પોતાનો. (हिज़्) त्याचा-ची-चें.

Legs, *n.* (લેગઝ) પગ; પૈયા. (लेग्ज) पाय.

આ માણસ પોતાના બિછાના ઉપર બેસે છે. તે માણસ પોતાની સાદડીઉપર બેસે છે, આ માણસને પગ છે. તે માણસને પગ છે. તે બિલાડીને પગ છે. તે કુતરાને પગ છે. આ માણસ પોતાના પગ જુએ છે. પેલો માણસ તે કુતરો જુએ છે. તે બિલાડી તે સાદડી જુએ છે. આ માણસના પાતળા પગ છે. પેલા માણસના જાડા પગ છે. શુ તે બિછાનાને પૈયા છે? હા તે બિછાણાને પૈયા છે? શું તે પાતળા માણસ પાસે એક બંદુક છે? હા; તે પાતળા માણસ પાસે એક બંદુક છે. શું તે માણસ પાસે એક બંદુક છે? નહિ; તે માણસ પાસે બંદુક નથી. શું આ માણસ પાસે કાટળાંવાળું ફળ છે? નહિ; આ માણસ પાસે કાટળાંવાળું ફળ નથી. શું તે માણસ પાસે એક પ્યાલું છે? હાં; તે માણસ પાસે એક પ્યાલું છે. શું તે બિછાણાને પૈયા છે? હા; તે બિછાણાને પૈયા છે.

हा माणूस आपल्या बिछान्यावर बसतो. तो मनुष्य आपल्या चटईवर बसतो. या माणसास पाय आहेत. त्या माणसास पाय आहेत. त्या मांजरास पाय आहेत. त्या कुत्र्यास पाय आहेत. हा मनुष्य आपले पाय पहातो. तो मनुष्य तो कुत्रा पहातो. ते माजर ती चटई पहातें. या मनुष्याला बारीक पाय आहेत. त्या माणसाला लठ्ठ पाय आहेत. त्या बिछान्यास पाय आहेत काय? होय; बिछान्यास पाय आहेत. बारीक माणसाजवळ एक बंदूक आहे काय? होय; त्या बारीक माणसाजवळ एक बंदूक आहे त्या माणसाजवळ एक बंदूक आहे काय? नाहीं; त्या मनुष्याजवळ बंदूक नाहीं. या मनुष्याजवळ एक कवठ आहे काय? नाहीं; या माणसाजवळ कवठ नाहीं. त्या माणसा जवळ एक पेला आहे काय? त्या माणसाजवळ एक पेला आहे.

LESSON 9. પાઠ નવમો. धडा ९ वा.

Girl, *n.* (ગર્લ) છોકરી. (गर्ल्) मुलगी.

Boy, *n.* (બૉય) છોકરો. (बॉय्) मुलगा.

Toys, *n.*(ટૉય્ઝ) રમકડાં. (टॉईज़्) खेळणी.

They, *pron.* (ધે) તેઓ. (दे) ते-त्या-तीं

Have, *v. t.* (હૅવ) પાસે છે. (हॅव) जवळ असणें.

Play, *v. i.* (પ્લે) રમે છે. (प्ले) खेळणें.

With, *prep.* (ઉવિથ) સાથે; વડે. (वुइथ्) सह.

Their, *pron.* (ધેર) તેઓના; પોતાના. (देअर) त्यांचा-ची-चें.

Her, *pron.* (હર) તેણીના. (हर) तिचा.

Are, *v. i.* (આર) છે. (आर) आहेत.

Run, *v. i.* (રન) દોડે છે. (रन्) धावणें.

આ એક છોકરી છે. તે એક છોકરો છે. તે છોકરા પાસે રમકડાં છે. તે છોકરી પાસે રમકડાં છે. તેઓ પાસે રમકડાં છે. છોકરાઓ પોનાના રમકડાં વડે રમે છે. છોકરીઓ પોતાના રમકડાં વડે

રમે છે. તેઓ પોતાનાં રમકડાં વડે રમે છે. આ છોકરો પોતાનાં રમકડાં વડે રમે છે. તે છોકરો પોતાના રમકડાં વડે રમે છે. તે છોકરો પોતાના બિછાણા ઉપર બેસે છે. તે છોકરી પોતાની સાડ્ડી ઉપર બેસે છે. રમકડાં તે ઉઘાડા દાબડામાં છે. એક રમકડું તે બંધ દાબડામાં છે. શું છોકરાઓને પગ છે. ? તેઓને પગ છે. તેઓ પોતાના પગ વડે દોડે છે. શું છોકરીઓ પાસે બંદુક છે ? નહિ; તેઓ પાસે બંદુક નથી. તે છોકરો રમકડાં વડે રમે છે. છોકરીઓ રમકડાં વડે રમે છે.

ती एक मुलगी आहे. तो एक मुलगा आहे. त्या मुलाजवळ खेळणीं आहेत. त्या मुलीजवळ खेळणीं आहेत. त्यांच्याजवळ खेळणीं आहेत. मुलगे आपल्या खेळण्यांशीं खेळात. मुली आपल्या खेळण्यांशीं खेळतात. ते आपलीं खेळणीं घेऊन खेळतात. हा मुलगा आपलें खेळणें घेऊन (किंवा खेळण्याशीं) खेळतो. ती मुलगी आपल्या खेळ-ण्याशीं (किंवा खेळणे घेऊन) खेळते. तो मुलगा आपल्या गादीवर बसतो. ती मुलगी आपल्या चटईवर बसते. खेळणीं त्या उघड्या पेटींत आहेत. एक खेळणें त्या बंद केलेल्या पेटींत आहे. मुलांना पाय आहेत (किंवा असतात) काय ? त्यांना पाय आहेत (असतात.) ते आपल्या पायांनीं धांवतात. मुलींजवळ बंदुकी आहेत काय ? नाहीं; त्यांचेजवळ बंदुकी नाहींत.

LESSON 10. પાઠ દસમો. धडा १० वा.

Boy's, *n.* (બૉય્ઝ) છોકરાનું. (बाईज्) मुलाचा–ची–चें.
Name, *n.* (નેમ) નામ. (नेम्) नांव.
Rama, *n.* (રામ) છોકરાનું નામ. (रामा) एक नांव.
Ramanujam, *n.* (રામનઉજમ) છોકરાનું નામ. (रामानुजम्) एक नांव.
Men, *n.* (મેન) માટીડા. (मेन्) मनुष्यें.
Two, *adj.* (ટુ) બે. (टू) दोन.
Stick, *n.* (સ્ટિક) લાકડી. (स्टिक्) काठी.
Bob, *n.* (બૉબ) કુતરાનું નામ. (बाब्) कुत्र्याचें नांव.
An, *ind. art.* (ઍન) એક. (अॅन्) एक
English, *adj.* (ઈંગલિશ) અંગ્રેજી. (इंग्लिश्) इंग्रजी.
Indian, *adj.* (ઇન્ડિયન) હિંદી. (इंडियन्) हिंदी.
Sometimes, *ad.* (સમટાઇમ્ઝ) કોઇ કોઇ વાર. (समटाईम्स्) कधीं कधीं.
Bad, *adj.* (બૅડ) ખરાબ. (बॅड्) खराब वाईट.
Hits, *v. t.* (હિટ્ઝ) મારે છે. (हिटस्) मारतो.
Away, *ad.* (અવે) દૂર. (अवे) दूर.
You, *pron.* (યુ) તમે. (यू) तुम्हीं.
Girls, *n.* (ગરલ્ઝ) છોકરીઓ. (गर्ल्स) मुली.
And, *conj.* (ઍન્ડ) અને. (अँड्) आणि.

આ છોકરાનું નામ રામ છે; પેલા છોકરાનું નામ રામન ઉજમ છે. રામન ઉજમ પાતળો છે; રામ જાડો છે. રામનઉજમ અને રામ છોકરાઓ છે. પેલો માટીડો છે. તે છોકરો નથી. તમે છોકરાઓ છેઓ. તમે માટીડા નથી.

રામનઉજમ અને રામ બે છોકરાઓ છે. રામને બે પગ છે. રામનઉજમ પાસે એક લાકડી છે. આ કુતરાનું નામ બૉબ છે. બૉબ રામનો કુતરો છે. તે અંગ્રેજી કુતરો છે. બૉબ અંગ્રેજી નામ છે. રામનઉજમ અને રામ હિંદી નામો છે. કોઇ કોઇ વાર રામ પોતાના કુતરા બૉબ સાથે રમે છે.

કોઇ કોઇ વાર તે પોતાનાં રમકડાં વડે રમે છે. કોઇ કોઇ વાર રામનઉજમ એક ખરાબ છોકરો થાય છે. તે બૉબને લાકડી વડે મારે છે, અને બૉબ નાસી જાય છે. છોકરાઓ અને છોકરીઓના નામ હોય છે; તમારાં નામ હોય છે. કોઇ કોઈ વાર એક છોકરાના બે નામ હોય છે. અંગ્રેજી છોકરા અને છોકરીઓના અંગ્રેજી નામ હોય છે. હિંદી છોકરા અને છોકરીઓના હિંદી નામ હોય છે. તે લાકડીથી મારે છે. બે છોકરા અને એક માણસ.

या मुलाचें नांब रामा असे आहे; त्या मुलाचें नांव रामानुजं असें आहे. रामानुजं बारीक आहे; रामा लठ्ठ आहे. रामानुजं व रामा हे मुलगे आहेत. तो एक मोठा मनुष्य आहे. तो कांहीं मुलगा नव्हे. तुह्मीं मुलगे अहांत. तुह्मीं (मोठे) पुरुष नव्हे. रामानुजं आणि रामा हे दोन मुलगे आहेत रामाला दान पाय आहेत. रामानुजंजवळ एक काठी आहे.या कुत्र्याचें नांव " बॉब " असें आहे बॉब हा रामाचा कुत्रा आहे. तो एक इंग्रजी कुत्रा आहे. बॉब हें एक इंग्रजी नांव आहे. रामानुजं आणि रामा हीं हिंदी नांवें आहेत. कधीं कधीं रामा आपल्या बॉब कुत्र्याबरोबर खेळतो. कधीं कधीं तो आपलीं खेळणीं घेऊन (त्यांच्याशीं) खेळतो. कधीं कधीं रामानुजं हा खराब मुलाप्रमाणें वागतो. तो बॉबला एका काठीनें मारितो व बॉब दूर पळून जातो. मुलांना आणि मुलींना नांवें असतात; तुह्मांला नांवें आहेत. कधीं कधीं एका मुलाला दोन नांवें असतात, इंग्रज मुलांमुलाना इंग्रजी नांवें असतात. हिंदुस्थानांतील मुलींना हिंदी नांवें असतात.

तो एका काठीनें मारतो. दोन मुलगे आणि एक मनुष्य.

LESSON 11. પાઠ અગીયારમો. धडा ११ वा.

Bead, *n.* (બીડ) દાણો. (बीड्) मणी.
Heap, *n.* (હીપ) ઢગલો. (हीप्) रास.
Leaf, *n.* (લીફ) પાંદડું. (लीफ्) पान.
Leaves, *n.* (લીવ્ઝ) પાંદડાં. (लीव्हज) पानें.
Eat, *v. t.* (ઈટ) ખાય છે. (ईट्) खाणें.
Leans, *v. i.* (લીન્ઝ) અઢેલી છે. (लीन्स्) टेंकतो.
Reads, *v. t.* (રીડ્ઝ) વાંચે છે. (रीडस्) वाचतो.
Book, *n.* (બુક) ચોપડી. (बुक्) पुस्तक.
Sita, *n.* (સિતા) છોકરીનું નામ છે (सीता) मुलीचें नांव.
She, *pron.* (શિ) તેણી. (शी) ती.
Opens, *v. t.* (ઓપન્ઝ) ઉઘાડે છે. (ओपन्स) उघडते.
Takes out, *v. t.* (ટેકઝ આઉટ) બહાર કાઢે છે. (टेक्स्‌ऑऊट) बाहेर काढिते.
Then, *ad.* (ધેન) ત્યાર પછી. (देन्) नंतर. [त्यानीं.
Them, *pron.* (ધેમ) તેમને. (देम्)
Stool, *n.* (સ્ટૂલ) ઈસ્તાન. (स्टूल) घडवंची.

એક દાણો. દાણાનો ઢગલો. છોકરીઓ દાણા વડે રમે છે. એક પાંદડું. પાંદડાંનો ઢગળો. બકરીનાં બચ્ચાં પાંદડાં ખાય છે. રામ એક દાબડા ઉપર અઢેળે છે. તે એક ચોપડી વાંચે છે. આ છોકરીનું નામ સિતા છે. તેણી એક હિંદી છોકરી છે. તેણી અંગ્રેજી છોકરી નથી. તેણીની પાસે એક દાબડો છે; તે દાબડામાં દાણા અને રમકડાં છે. તેણી દાબડો ઉઘાડે છે અને પોતાનાં રમકડાં બહાર કાઢે છે. ત્યાર પછી તેણી તે વડે રમે છે. રામ કોઇ કોઇ વાર સિતાનાં રમકડાં વડે રમે છે. કોઈ કોઇ વાર સિતા ઇસ્તાન ઉપર બેસે છે, અને ચોપડી વાંચે છે દાબડામાં દાણા છે. તે છોકરી એક ચોપડી વાંચે છે.

एक मणी· एक मण्यांची पुंजी· मुली मण्यांनीं खेळतात· एक पान· एक पानाची रास· करडें पानें खातात· रामा एका पेटीवर ओठिंगतो· तो एक पुस्तक वाचतो· या मुलीचें नांव सीता असें आहे· ती एक हिंदी मुलगी आहे· ती एक इंग्लिश मुलगी आहे· तिजजवळ एक पेटी आहे; त्या पेटींत मणी आणि खेळणी आहेत· ती ती पेटी उघडते आणि आपले खेळ बाहेर काढते. नंतर ती त्याजबरोबर खेळते· कधीं कधीं सीतेच्या खेळण्यानीं रामा खेळतो· कधीं सीता एका घडवंचीवर बसते आणि पुस्तक वाचते· त्या पेटींत मणी आहेत· ती मुलगी एक पुस्तक वाचते·

LESSON 12. પાઠ બારમો. धडा १२ वा.

Look, *v. i.* (લુક) જુઓ. (लुक) पाहणें. पहा·
At, *prep.* (ઍટ) તરફ. (ॲट्) कडे·
Bird, *n.* (બર્ડ) પક્ષી. (बर्ड्) पक्षी.
Long, *adj.* (લૉન્ગ) લાંબી. (लॉंग्) लांब.
Beak, *n.* (બીક) ચાંચ. (बीक्) चोंच.
Wings, *n.* (ઉવિંગ્ઝ) પાંખો. (विंग्ज्)पंख.
Near, *prep.* (નિયર) નજદીક. (नियर) जवळ.
Sets, *v.i* .(સેટ્ઝ) અસ્ત પામે છે. (सेटस्) मावळतो.
Sea *n.* (સી) દરિયો. (सी) समुद्र·
Ship, *n.* (શિપ) વહાણ. (शिप्) गलबत·
Big, *adj.* (બિગ) મોટું. (बिग्) मोठें·
Little, *adj.* (લિટલ) નાનુ. (लिट्ल्) लहान·
Takes, *v. t.* (ટેક્સ) લે છે. (टेक्स्), घेतो–ते–तें.
Out of, માંથી. (ऑउट ऑफ्) पैकीं· आंतून·
Short, *adj.* (શૉર્ટ) ટુકી. (शॉर्ट्) आंखूड· कमी.

આ પક્ષી તરફ જુઓ. તેને એક લાંબી ચાંચ છે. તેને બે પગ અને બે પાંખ છે, તે પાંદડાંના એક ઢગલાની નજદીક છે. સુરજ તરફ જુઓ; તે સમુદ્રમાં અસ્ત પામે છે. સુરજની નજદીક એક વહાણ છે. તે એક મોટું વહાણ છે. આ મોટો છોકરો છે; પેલો નાનો છોકરો છે. તે નાનો છોકરો એક બિછાણાં ઉપર બેસે છે. તે મોટો છોકરો તે બિછાણાંના નજદીક એક દસ્તાન ઉપર બેસે છે. તે પોતાના દાબડામાંથી એક નાની ચોપડી કાઢે છે, અને ત્યાંર પછી તે વાંચે છે. આ બંદુક છે; તે લાંબી બંદુક છે. રામન ઉજમ બૉલને એક ટુકી લાકડી વડે મારે છે. આ પક્ષી તરફ જુઓ. તેને એક લાંબી ચાંચછે.

या पक्ष्याकडे पहा· त्याला एक लांब चोंच आहे· त्याला दोन पाय आणि दोन पंख आहेत· तो पानांच्या एका राशीजवळ आहे· सूर्याकडे पहा; तो समुद्रांत अस्त पावतो· सूर्याचे जवळ एक गलबत आहे· तें एक मोठें गलबत आहे· हा एक मोठा मुलगा आहे· एक लहान छोकरा आहे. तो लहान मुलगा एका बिछान्यावर बसतो· तो मोठा मुलगा त्या बिछान्या नजीक असलेल्या एका घडवंचीवर बसतो· तो आपल्या पेटींतून एक लहान पुस्तक बाहेर काढतो आणि मग तो तें वाचतो· ही एक बंदूक आहे; ही एक लांब बंदूक आहे· रामानुजं बॉलला एका आंखुड काठीनें मारतो· या पक्ष्याकडे पहा· त्याला एक लांब चोंच आहे·

LESSON 13. પાઠ તેરમો. धडा १३ वा.

Head, *n.* (હેડ) માથું. (हेड्‌) डोकें.
Eyes, *n.* (આઇઝ) આંખ. (आईज़्) डोळे.
Nose, *n.* (નોઝ) નાક. (नोज) नाक.
Mouth, *n.* (માઉથ) મોઢું (माऊथ्) तोंड.
Chin, *n.* (ચિન) હડપચી. (चिन्) हनुवटी.
Lips, *n.* (લિપ્ઝ) હોઠ. (लिप्स्) ओंठ.
Arms, *n* (આરમ્ઝ) હાથ. (आर्म्स)हात.
Hands, *n.* (હૅન્ડઝ) હાથ. (हँड्स) हात.
These, *pron.* (ધીઝ) આ. (दीज़्) हे–त्या–हीं.
Parts, *n.* (પાર્ટ્ઝ) ભાગો. (;पार्टस) भाग.

Body, *n.* (બૉડિ) શરીર. (बॉडी) शरीर.
Between, *prep.* (બિટવીન) વચ્ચે. (बिट्वीन) मध्यें.
We, *pron.* (ઉવી) હમે; આપણે. (वुई) [आम्हीं.
Our, *pron.* (અવર) આપણાં; હમારા. (अवर) आमचा.
Speak, *v. i.* (સ્પીક) બોલવું (स्पीक्) बोलणें.
Bob's, *n.* (બૉબ્ઝ) બૉબના. (बॉबस्) बॉबचा–ची–चें.
Good, *adj.* (ગુડ) ભલો. (गुड) [भला. चांगला.

રામને એક માથું, બે આંખ, એક નાક, એક મોઢું, એક હડપચી, બે ઓઠ, બે હાથ, અને બે પગ હોય છે. આ તેના શરીરના ભાગો છે. એક હોઠ હડપચીની નજદીક છે; નાક આંખોની વચ્ચે છે. કુતરાને મોંઢાં હોય છે, પક્ષીઓને ચાંચ હોય છે. આપણે આપણા મોંઢાં વડે ખાઇએ છીએ, અને આપણે આપણા મોઢાં વડે બોલીયે છીએ. કુતરા પોતાના મોંઢાં વડે ખાય છે. પક્ષીઓ પોતાની ચાંચ વડે ખાય છે. આપણે આપણી આંખ વડે જોઇએ છીયે અને દેખીયે છીયે. છોકરા પોતાના પગ વડે દોડે છે. રાંમનઉજમને લાંબા પાતળા પગ છે; રામને ટુંકા જાડા પગ છે. રામનઉજમની પાસે તેના હાથમાં એક લાંબી લાકડી છે. સિતાની પાસે તેના હાથમાં એક ચોપડી છે. રામે પોતાનો હાથ બૉબના માથા ઉપર મૂકયો છે. રામ એક ભલો છોકરો છે; રામનઉજમ એક ખરાબ છોકરો છે. સારી છોકરીઓ ચોપડીઓ વાંચેછે; ખરાંબ છોકરાઓ છોકરીઓને મારે છે. બૉબ એક ભલો કુતરો છે; તે રામા તરફ જુએ છે. ભલી છોકરીએ ચોપડીઓ વાંચે છે. ખરાબ છોકરાઓ છોકરીઓને મારે છે.

रामाला एक डोकें, दोन डोळे, एक नाक, एक तोंड, एक हनुवटी, दोन ओंठ, दोन हात, दोन दंड, आणि दोन पाय आहेत. हे त्याच्या शरीराचे भाग होत. एक ओंठ हनुवटी-जवळ आहे; नाक डोळ्यांचे मध्यें आहे. कुत्र्यांना तोंडें असतात; पक्ष्यांना चोंची असतात. आह्मीं आपल्या तोंडानीं खातों; आणि तोंडानीं बोलतों. कुत्रे आपल्या तोंडानीं खातात; पक्षी आपल्या चोंचानीं खातात. आह्मीं आपल्या डोळ्यांनीं पाहतों व आह्मांला आपल्या डोळ्यांनीं दिसतें. मुलगे आपल्यापायांनीं धांवतात. रामानुजंला लहानबारीक पाय आहेत; रामाला आंखुड, व लठ्ठ पाय आहेत. रामानुजंच्या हातांत एक लांब काठी आहे. सीतेच्या हातांत एक पुस्तक आहे. रामाचा हात बॉबच्या डोक्यावर ठेवलेला आहे. रामा हा चांगला मुलगा आहे; रामानुजं हा वाईट मुलगा आहे. चांगल्या मुली पुस्तकें वाचतात. वाईट मुलगे मुलींना मारतात. बॉब हा चांगला कुत्रा आहे. तो रामाकडे पाहतो. चांगल्या मुली पुस्तकें वाचतात. वाईट मुलगे मुलींना मारतात.

LESSON 14. પાઠ ચૌદમો. धडा १४ वा.

Tree, *n.* (ટ્રી) ઝાડ. (ट्री) **झाड.**
Under, *prep.* (અનડર) નીચે. (**अंडर**) **खालीं.**
Lies, *v. i.* (લાઇઝ) પડેલું છે (**लाईज्**) **पडतें, निजतें.**
Between, *prep.* (બિટ્વીન) વચ્ચે. (**बिट्वीन्**) **मध्यें.**
Eats, *v. t.* (ઈટ્ઝ) ખાય છે. (**ईटस्**) **खातें.**
Teak tree, *n.* (ટીકટ્રી) સાગનું ઝાડ. (**टीकट्री**) **सागाचें झाड.**
Wood, *n.* (વુડ) લાકડું. (**वूड**) **लांकूड.**
Is called, *v. t.* (ઇઝ કૉલ્ડ) કહેવાય છે. (**ईज् कॉल्ड्**) **म्हणतात.**
Beams, *n.* (બીમ્ઝ) ભારવટીયા. (**बीम्स्**) **बहालें.**
Are made, *v. t.* (આર મેડ) બનાવવામાં આવે છે. (**आर मेड्**) **केलेलीं असतात.**
House, *n.* (હાઉસ) ઘર, (**हाऊस्**) **घर.**
Roof, *n.* (રૂફ) છાપરૂં (**रूफ्**) **छपर.**
Door, *n.* (ડોઅર) દરવાજો. (**डोअर**) (**दरवाजा.**
Windows, *n.* (ઉવિનડોઝ) બારીઓ. (**वुइंडोज्**) **खिडक्या.**
Live, *v.i.* (લિવ) રહે છે. (**लिव्ह्**) **रहाणें.**
Three, *adj.* (થ્રી) ત્રણ. (**थ्री**) **तीन.**
Near, *prep.* (નિયર) નજદીક. (**नियर्**) **नजीक.**
Takes, *v. t.* (ટેકઝ અપ) ઉંચકી લે છે. **टेकस् अप्**) **उचलून घेतो.**

આ ઝાડ તરફ જુઓ; તેને પાંદડા છે. એક પક્ષી તે ઝાડ ઉપર બેસે છે. પાંદડાંના બે ઢગળા તે ઝાડ તળે છે. એક બકરીનુ બચ્ચું તે પાંદડાંના ઢગલાની વચ્ચે સુતેલું છે. એક બકરીનું બચ્ચું તે ઝાડનાં પાંદડા ખાય છે. તે એક સાગનું ઝાડ છે. તે ઝાડના લાકડાંને સાગ કહે છે. ભારવટિયા સાગના બનાવવામાં આવે છે. આ ઘર તરફ જુઓ. તે ઘરનું છાપરૂં સાગના ભારવટિયાનું બનાવવામાં આવ્યું છે. તે ઘરને એક દરવાજો અને બારીઓ છે. તે દરવાજો બે બારીઓની વચ્ચે છે.રામ અને રામનઉજમ તે ઘરમાં રહે છે. તે ઘરમાં બિછાણાં અને ઈસ્તાનો છે. તે સાગનાં લાકડાંના બનાવેલાં છે. તે ઘરની નજદીક ત્રણ ઝાડોછે. તે તે ઝાડોની વચ્ચે છે. તે ઝાડો ઉપર અને તે ઝાડોની હેઠે કોટળાંવાળાં ફળો છે. રામ એક કોટળાંવાળુ ફળ ઉંચકી લે છે, અને બૉબ તે જોય છે. રામનઉજમ તે દરવાજાની નજદીક બેસે છે. તે ઝાડ તરફ જુઓ. તે સાગનું ઝાડ છે.

या वृक्षाकडे पहा; त्याला पानें आहेत. एक पक्षी झाडावर बसतो. पानांचे दोन ढीग त्या झाडाखालीं आहेत. एक करडूं त्या ढिगांच्या मध्यें पडलें आहे. एक करडूं त्या झाडाचीं (तीं) पानें खातें. तें सागाचें झाड आहे. त्या झाडाच्या लांकडास सागवान असें म्हणतात. बहालें सागवानाचीं करतात. या घराकडे पहा. त्या घराचें छपर सागवानी वांशांचें केलेलें आहे. त्या घराला एक दरवाजा व खिडक्या आहेत. तो दरवाजा दोन खिडक्यांचे मध्यें आहे. रामा व रामानुजं हे त्या घरांत रहातात. त्या घरांत बिछाने आणि घडवंच्या आहेत. त्या सागवानी लांकडाच्या केलेल्या आहेत. त्या घरानजीक तीन झाडें आहेत; तें (घर) त्या झाडांचे मध्यें आहे. त्या झाडांवर व खालीं कवठें आहेत. रामा एक कवठ उचलून घेतो आणि बॉब त्याचेकडे पहातो. रामानुजं त्या दाराजवळ बसतो. त्या झाडाकडे पहा. तें सागवानाचें झाड आहे.

LESSON 15. પાઠ પંદરમો. धडा १५ वा.

Ink, *n.* (ઈંક) શાહી. (इंक्) शाई.
Ink-pot, *n.* (ઇંક–પૉટ) ખડીયો. (इंक् पॉट्) दौत.
There, *ad.* (ધેર) ત્યાં. (देअर) तेथें.
Pen, *n.* (પેન) કલમ. (पेन्) लेखणी.
Stands, *v.i.* (સ્ટૅન્ડઝ) ઉભો છે. (स्टँड्स्) रहाते.
Tin, *n.* (ટિન) પતરૂં (टिन्) जस्त.
Lie, *v. i.* (લાઇ) પડેલોછે. (लाय्) पडणें.
Rooms, *n.* (રૂમ્ઝ) ઓરડા. (रूम्स्) खोल्या.
Each, *adj.* (ઇચ) દરેક. (ईच्) प्रत्येक.
Go, *v. i.* (ગો) જઇએ છીયે. (गो) जाणें.
Out, *ad.* (આઉટ) બહાર. (आउट्) बाहेर.

આ ખડિયો જુઓ. તેમાં સાહી છે. તે સાહીનો ખડિયો છે. તે સહીના ખડિયામાં એક કલમ છે. તે સાહીનો ખડીયો એક દાબડા ઉપર છે. તે દાબડો પતરાંનો બનાવેલો છે; તે પતરાંનો દાબડો છે. તે દાબડા ઉપર બે કલમ પડેલી છે. તે સાહીના ખડિયામાં નથી. તે દાબડો બંધ છે; તેમાં રામાનીચોપડીઓ અને સિતાના દાણા અને રામનઉજમના રમકડાં છે. તે ઘરમાં ત્રણ ઓરડા છે; દરેક ઓરડાને એક બારી અને એક બારણું છે, અને તે ઘરને એક દરવાજો છે. રામા એક ઓરડામાં રહે છે, સિતા એક ઓરડામાં રહેછે, અને રામનઉજમ એક ઓરડામાં રહેછે. રામાના ઓરડામાં એક બિછાણું છે. રામનઉજમના ઓરડામાં એક ઈસ્ટાન છે. સિતાના ઓરડામાં ઈસ્ટાન નથી. આપણે એક ઘરના દરવાજામાંથી અંદર અને બહાર જઇયે છીયે. આપણે બારીની બહાર જોઇયે છીયે. રામા આ ઘરના દરવાજામાંથી અંદર જાય છે, અને સિતા પોતાના ઓરડાની બારીમાંથી બહાર જુએછે. તેણી ઝાડો અને બકરીના બચ્ચાં જુએછે આ ખડિયામાં સાહી નથી. આ ઝાડ ઉપર કોટળાંવાળાં ફળ નથી; પેલાં ઝાંડ ઉપર [illegible]ાંવાળાં ફળ છે. તે ઝાડોની હેઠે કાંઇ પાંદડાં નથી. ત્રણ કલમ અને એક ચોપડી તે ઘરોમાં ઓરડાઓ છે.

या भांड्याकडे पहा. त्यांत शाई आहे. ती एक दौत आहे. त्या दौतींत एक लेखणी आहे. ती दौत एका पेटीवर उभी ठेवलेली आहे. ती पेटी जस्ताची केलेली आहे; ती एक जस्ती पेटी आहे. त्या पेटीवर दोन लेखण्या आहेत, त्या त्या दौतीमध्यें नाहींत. ती पेटी बंद केलेली आहे; तीमध्यें रामाची पुस्तकें सीतेचे मणी आणि रामानुजंचे खेळ आहेत. त्या घरांत तीन खोल्या आहेत; प्रत्येक खोलीला एक खिडकी व एक दरवजा आहे आणि त्या घराला एक दरवाजा आहे रामा एका खोलींत रहातो, सीता एका खोलींत रहाते, आणि रामानुजं एका खोलींत रहातो. रामाच्या खोलींत एक बिछाना आहे. रामानुजंच्या खोलींत एक घडवंची आहे. सीतेच्या खोलींत घडवंची नाहीं. आपण घराच्या दरवाज्यानें आंत आणि बाहेर जातों. आपण खिडकींतून बाहेर पहातों. घराचे दरवाजानें रामा आंत जातो, आणि सीता आपल्या खोलीच्या खिडकींतून बाहेर पहाते. ती तीं झाडें आणि तीं कोकरें पहाते. या दौतींत शाई नाहीं. या झाडावर कवठें नाहींत; त्या झाडावर तीन कवठें आहेत. त्या झाडांचेखालीं पानें नाहींत. तीन लेखण्या आणि एक पुस्तक. त्या घरांत खोल्या आहेत.

LESSON 16. પાઠ સોળમો. धडा १६ वा.

Drink, *v. t.* (ડ્રિંક) પીવું. (ड्रिंक) पिणें.
Water, *n.* (ઉવૉટર) પાણી. (वॉटर) पाणी.
Bathe, *v. i.* (બેધ) નહાવું. (बेद) आंघोळ करणें.
Wash, *v. t.* (ઉવૉશ) ધોવું. (वॉश) धुणें.
Our, *pron.* (અવર) આપણાં. (अवर) आमचा-चे-चीं.
Clothes, *n* (ક્લોધઝ) કપડાં. (क्लोदज्) कपडे.
Tanks, *n* (ટૅન્કઝ) તળાવો. (टँकस्) टांकीं, तळीं.
Wells, *n.* (ઉવેલ્ઝ) કુવાઓ. (वेलस्) विहिर [सुद्धां.
Also, *ad.* (ઑલસો) વળી. (आल्सो)
Sea, *n.* (સી) સમુદ્ર. (सी) समुद्र.
Here, *ad.* (હિયર) અહિંયાં. (हियर) येथें.
Near, *prep.* (નિયર) નજદીક (नियर) जवळ.
Are standing, *v. i.* (આર સ્ટૅનડિંગ) ઉભા છે. (आर स्टॅंडिंग) उभीं आहेत.
Their, *pron.* (ધેર) તેઓના. (देअर) त्यांचा-ची-चें. [शरीरें.
Bodies, *n.* (બૉડિઝ) શરીર. (बॉडिज्)
Are putting, *v. i.* (આર પુટિંગ) નાખે છે. (आर पुटिंग्) घालीत आहेत.
Hands, *n.* (હૅન્ડ્ઝ) હાથ. (हँडस्) हात.
Is washing, *v. i.* (ઉવૉશિંગ) ધોય છે. (ईज् वॉशिंग्) धुवीत आहेत.
Are taking, *v. t.* (ટેકિંગ) લઇ જાય છે. (आर टेकिंग्) घेत आहेत.
Water-pots, *n.* (ઉવૉટર-પૉટ્ઝ) પાણીના ઘડા. (वॉटर पॉटस्) पाण्याचे घडे.
Is drinking, *v. t.* (ડ્રિંકિંગ) પીયે છે. (ड्रिंकिंग्) पीत.
Are lying, *v. i.* (લાઇંગ) સુતાં છે. (लाईंग्) निजत, पडत.
Lies, *v. i.* (લાઇઝ) પડેલો છે. (लाईज्) पडतो. [(लुकिंग्) पहात.
Is looking, *v. i.* (લુકિંગ) જુએ છે.
Is drawing, *v. t.* (ડ્રાઇંગ) ખેંચે છે. (ड्राईंग) आढीत.
From, *prep.* (ફ્રૉમ) માંથી. (फ्रॉम्) पासून, आंतून.
Eat, *v. t* (ઈટ) ખાય છે. (ईट्) खाणें.

આપણે પાણી પીયે છીયે, અને આપણે તેમા નાહીયે છીયે, અને તેમાં આપણાં કપડાં ધોઇયે છીયે. તળાવમાં, અને કુવામાં, અને વળી સમુદ્રમાં પાણી છે. અહિંયાં આપણે એક તળાવ જોઇયે છીયે. તેમા પાણી છે, અને તેની નજદીક ઝાડો છે. તે તળાવની નજદીક વળી આપણે ઘરો જોઇયે છીયે. તેઓ તે તળાવ અને ઝાડોની વચ્ચે છે છોકરાઓ તે તળાવમાં નાહે છે. તેઓ પાણીમાં પોતાના પગ રાખીને ઉભા છે. તેઓના શરીર પાણીનીબહાર છે. તેઓ પોતાના હાથ વડે પોતાના માથાં ઉપર પાણી નાખે છે. સિતા તે તળાવમાં કપડા ધુવે. છે; છોકરીઓ તળાવમાંથી ઘર પાણી લઇ જાય છે. તેઓ પાણીના ઘડામાં તે લઈ જાય છે. એક કુતરો તે તળાવમાં પાણી પીયે છે. બકરીનાં બચ્ચાં ઝાડની હેઠે સુતાં છે. રામા તે કુવાની નજદીક ઉભો છે. બૉબ નજદીક સુતો છે, તે રામા તરફ જુએછે. રામનઉજમ તે કુવામાંથી પાણી કાઢે છે. તે પાણીનાં ઘડામાં કાઢે છે આપણે સારૂં પાણી કુવામાંથી પીયે છીયે, આપણે તળાવના પાણીમાં નાહીયે છીયે. કુવામાંનું પાણી સારૂં છે. બકરીના બચ્ચાં પાંદડા ખાય છે.

आपण पाणी पितों, आपण त्यांत स्नान करतों, आणि आपले कपडे धुतों. पाणी तळ्यांत आणि विहिरींत तसेंच समुद्रांतही असतें. येथें आपणाला एक तळें दिसतें

त्यांत पाणी आहे आणि त्याचे नजीक वृक्ष आहेत. आपल्याला त्या तळ्याचे जवळ घरें देखील दिसतात. तीं त्या तळ्याचे व त्या झाडांचे मध्यें आहेत. त्या तळ्यांत मुलगे स्नान करीत आहेत. ते आपले पाय पाण्यांत ठेऊन उभे आहेत. त्यांची शरिरं पाण्याचे बाहेर आहेत. ते आपल्या हातानीं आपल्या डोक्यांवर पाणी घालीत आहेत. सीता त्या तळ्यांत कपडे धुवीत आहे; मुली त्या तळ्यांतून घराकडे पाणी नेत आहेत. तें त्या घागरींतून नेतात. एक कुत्रा त्या तळ्यांत पाणी पीत आहे. कोकरें त्या वृक्षांखालीं पडलीं आहेत. रामा त्या विहिरीजवळ उभा आहे. बॉब जवळच पडला आहे. तो रामाकडे पहात आहे. रामानुजं हा त्या विहिरींतून पाणी ओढीत आहे. तो तें एका घागरीनें ओढतो. आह्मीं विहरीचें चांगलें पाणी पितों. आह्मीं तळ्याचे पाण्यांत स्नान करितों. विहिरींतील पाणी चांगलें असतें तीं करडें तीं पानें खातात.

LESSON. 17. પાઠ સતરમોં. धडा १७ वा.

Schoolroom, *n.* (સ્કુલરૂમ) નિશાળનો ઓારડો. (स्कूलरूम) शाळेंतील खोली.

Benches, *n.* (બેનચિઝ) બાજટો. (बेंचिम्) बाकें. [मेजे.

Desks, *n.* (ડેસ્કઝ) ઢળતી મેજો (डेस्कम्)

Are sitting, *v. i.* (સિટિંગ) બેસે છે. (सिटिंग) बसलेले. [कित्येक.

Some, *pron.* (સમ) કેટલાક. (सम्)

Are reading, *v. t.* (રિડિંગ) વાંચે છે. (रीडिंग्) वाचीत. [पुस्तकें.

Books, *n.* (બુકઝ) ચોપડીઓ. (बुकम्)

Put, *v. t.* (પુટ) મૂકે છે. (पुट्) घालणें.

Other, *adj.* (અધર) બીજા (अदर) दुसरें.

Are writing, *v. t.* (રાઇટિંગ) લખે છે. (राइटिंग) लिहीत. [लिहिणें.

Write, *v. t.* (રાઇટ) લખે છે. (राइट्)

Copy-books, *n.* (કૉપિ-બુકઝ) કૉપિ-બુકો. (कॉपीबुक) कित्ते.

Lie, *v.i.* (લાઇ) પડેલી છે. (लाय्) पडणें.

Pens, *n.* (પેન્ઝ) કલમો. (पेन्म्)लेखण्या.

Dip, *v.t.* (ડિપ) બોળે છે. (डिप्) बुडविणें.

Maps, *n.* (મૅપ્ઝ) નકશા. (मॅप्म्) नकाशे.

Walls, *n.* (ઉવૉલ્ઝ) ભીંત. (वॉल्स) भिंती. [हिंदुस्थानदेश.

India, *n.* (ઇંડિયા) હિંદુસ્તાન. (इंडिया)

England, *n.* (ઇંગ્લંડ) ઇંગ્લંડ દેશ (इंग्लंड) इंग्लंडदेश.

Master's, *n.* (માસ્ટર્ઝ) શિક્ષકની. (मास्टस शिक्षकाची. [ह्मणत.

Is saying, *v.t.* (સેઇંગ) કહે છે. (सेइंग)

Them, *pron.* (ધેમ) તેઓને. (देम्) त्यानां. [मुंबई.

Bombay, *n.* (બૉમબે) મુંબઇ. (बॉंबे)

Madras, *n.* (મદ્રાસ) મદ્રાસ. (मद्रास) मद्रास. [कलकत्ता.

Calcutta, *n.* (કલકતા)કલકતા. (कॅलकटा)

Ganges, *n.* (ગૅનજીઝ) ગંગાનદી. (गॅंजिम्) गंगानदी. [सिंधुनदी.

Indus, *n.* (ઇનડસ) સિંધુનદી. (इंडस)

Ships, *n.* (શિપ્ઝ) વહાણો. (शिप्स्) गलबतें.

Bell, *n.* (બેલ) ઘંટ. (बेल्) घंटा.

Roof, *n.* (રૂફ) છાપરૂં. (रूफ्) छपर.

Rings, *v. i.* (રિંગઝ) વાગે છે. (रिंग्ज) वाजते.

opening, *v. t.* (ઓપનિંગ) ઉઘાડે છે. (ओपनिंग्) उघडीत.

Others, *pron.* (અધર્ઝ) બીજાઓ. (अदर्स) दुसरें.

Deep, *adj.* (ડીપ) ઉંડા. (डीप्) खोल.

આપણે અહિંયાં એક નિશાળનો ઓરડો જોઇયે છીયે. તેમાં બાજટો અને ઢળતી મેજો છે. છોકરાઓ બાજટ ઉપર બેઠા છે. કેટલાકો ચોપડી વાંચે છે તેઓ પોતાની ચોપડીઓ ઢળતી મેજ ઉપર મૂકે છે. બીજા છોકરાઓ લખે છે. તેઓ દોપિસ્તાનમાં લખે છે. તેઓની દોપિસ્તાન ઢળતી મેજ ઉપર પડેલી છે. તેઓ કલમ વડે લખે છે, અને તેઓ પોતાની કલમ ખડીયામાં બોળે છે. ખડીયામાં સાહી છે. નિશાળના ઓરડાની ભીંત ઉપર નકશા છે. એક નકશો હિંદુસ્થાનનો નકશો છે, અને એક ઇગ્લાંડનો નકશો છે. કેટલાક છોકરાઓ શિક્ષકના ઢળતી મેજની નજદીક ઉભા છે. તેઓ હિંદુસ્થાનનો નકશો જુએ છે. શિક્ષક તેઓને કહે છે· નકશા તરફ જુઓ. અહિંયાં મુંબઇ છે. અહિંયા મડરાસ છે. અહિંયા કલકતા છે. આ ગંગા નદી છે. આ સિંધુ નદી છે. તેઓ નકશા ઉપર વળી સમુદ્ર જુએ છે. તેઓ તેમાં વહાણ જોતા નથી. નિશાળના ઓરડામાં એક પાણીનું વાસણ છે, અને તેમાં સારૂં પાણી છે. છોકરાઓ તેમાંથી પાણી પીયે છે. નિશાળના છાપરાં ઉપર એક ઘંટ છે. ઘંટ વાગે છે; છોકરાઓ નિશાળે જાય છે. આપણે રામ અને રામનઉજમને નિશાળના ઓરડામાં જોઇયે છીયે. રામ પોતાના દોપિસ્તાનમાં લખે છે. રામનઉજમ પોતાની ઢળતી મેજ ઉઘાડે છે, અને તે એક ચોપડી બહાર કાઢે છે. કેટલાક છોકરાઓ સારા છે; બીજાઓ સારા નથી. કેટલાક કુવાઓ ઊડા છે; બીજા ઉંડા નથી. કેટલાંક ઝાડ ઉપર કોટળાંવાળાં ફળ છે: બીજા ઝાડ ઉપર કોટળાંવાળાં ફળ નથી. શું રામા લખે છે? હા, તે લખેછે. શું ભીંત ઉપર નકશા છે? હા, શું છોકરાઓ રમે છે? નહિ, તેઓ રમતા નથી. શું કેટલાક છોકરાઓ વાંચે છે? હા; કેટલાક વાંચેછે. શું બીજાઓ લખે છે? હા; બીજાઓ લખે છે. શું નિશાળના છાપરાં ઉપર ઘંટ છે? હા; છાપરાં ઉપર એક ઘંટ છે. નકશા ભીંત ઉપર છે. નિશાળમાં એક ઘંટ છે.

येथें आपणाला एक शाळेंतील खोली दिसत आहे· त्यांत बाकें आणि मेजें आहेत· त्या बाकांवर मुलगे बसलेले आहेत· कांहीं पुस्तकें वाचीत आहेत· ते आपलीं पुस्तकें त्या मेजावर ठेवतात. दुसरे मुलगे लिहीत आहेत· ते किरत्याच्या वह्यांत लिहितात· त्यांचीं किरत्यांचीं पुस्तकें (वह्या) त्या मेजांवर पडलेलीं आहेत· ते टांकांनीं लिहितात आणि आपले टांक ते त्या दौतींत बुडवितात· त्या दौतींतून शाई आहे· त्या वर्गाच्या भिंतीवर नकाशे (काढलेले) आहेत· एक नकाशा हिंदुस्थानचा आहे आणि दुसरा नकाशा इंग्लंडदेशाचा आहे कित्येक मुलगे शिक्षकाच्या मेजाजवळ उभे आहेत· ते त्या हिंदुस्थानच्या नकाशाकडे बघत आहेत· शिक्षक त्यांना ह्मणत आहे कीं "नकाशाकडे पहा" "हा येथें मुंबई आहे; येथें मद्रास आहे. येथें कलकत्ता आहे· ही गंगानदी· हा सिंधुनद आहे·" त्यांना समुद्र सुद्धां नकाशावर दिसतो· त्यांत त्यांना गलबतें दिसत नाहींत· त्या वर्गांत पाण्याची घागर आहे, आणि तींत चांगलें पाणी आहे; ते मुलगे त्यांतील पाणी पितात.

त्या शाळेच्या छपरावर एक घंटा आहे· ती घंटा वाजते; (तेव्हां) मुलगे शाळेंत जातात· आपल्याला रामा आणि रामानुज हे शाळेंत दिसतात· रामा आपल्या पुस्त्यांच्या वहींत लिहीत आहे· रामानुज आपलें मेज उघडून एक पुस्तक बाहेर काढीत आहे· कित्येक मुलगे चांगले आहेत; दुसरे चांगले नाहींत· कित्येक विहिरी खोल असतात; कित्येक खोल नसतात· कित्येक वृक्षांवर कठीण कवचीचीं फळें असतात;

कित्येकांवर तीं नसतात. रामा लिहित आहे काय? होय, तो लिहीत आहे. त्या भिंतीवर नकाशे आहेत काय? होय. ते मुलगे खेळत आहेत काय? नाहीं; ते खेळत नाहींत. कांहीं मुलगे वाचीत आहेत काय? होय; कित्येक वाचीत आहेत; बाकीचे लिहित आहेत. काय? होय; बाकीचे लिहित आहेत. त्या शाळेच्या छपरावर एक घंटा आहे काय? होय; त्या छपरावर एक घंटा आहे. नकाशे त्या भिंतीवर लिहीत आहेत. त्या शाळेला एक घंटा आहे.

LESSON 18. પાઠ અઢારમો. धडा १८ वा.

Inside, *prep.* (ઈનસાઈડ) અંદર. (इन्साईड) आंतलेबाजूस.

Outside, *prep.* (આઉટસાઇડ) બહાર. (आउटसाईड) बाहेर.

Hot, *adj.* (હૉટ) ગરમ. (हॉट्) गरम.

Cool *adj.* (કુલ) ઠંડું (कूल) थंड.

Like, *v. t.* (લાઈક) ગમે છે. (लाईक्) आवडणें.

Summer, *n.* (સમર) ઉનાળો. (समर) [उन्हाळा.

Winter, *n.* (ઉવિનટર) શિયાળો. (वुईंटर) हिंवाळा.

Bathe, *v. i.* (બેધ) નહાય છે. (बेद्) [स्नान करणें.

Rivers, *n.* (રિવર્ઝ) નદીઓ. (रिव्हर्स) नद्या.

Their, *pron.* (ધેર) તેઓની; પોતાની. (देअर) [त्यांचा–ची–चें.

Sometimes, *ad.* (સમટાઈમ્ઝ) કોઈ કોઈ વાર. (समटाइम्स्) कधीं कधीं.

Long, *adj.* (લૉન્ગ) લાંબી. (लॉंग्) लांब.

Also, *ad.* (ઑલ્સો) વળી. (ऑल्सो) सुद्धां.

Towns, *n.* (ટાઉન્ઝ) શહેરો. (टाउन्स) शहरें.

Big, *adj.* (બિગ) મોટું. (बिग्) मोठा, मोठी–ठें.

Drink, *v. t.* (ડ્રિન્ક) પીવું. (ड्रिंक) पिणें.

Salt, *adj.* (સૉલ્ટ) ખારું. (साल्ट) खारट.

Little, *adj.* (લિટલ) નાનું. (लिट्ल) लहान.

Sun, *n.* (સન) સુરજ. (सन्) सूर्य.

Set, *v. i.* (સેટ) અસ્ત પામતો. (सेट) अस्त पावणें.

Leaves, *n.* (લીવ્ઝ) પાંદડાં. (लीव्ह्ज) [पानें.

Food, *n.* (ફુડ) ખોરાક. (फूड) अन्न.

Meat, *n.* (મીટ) ખોરાક. (मीट्) मांस.

Salt, *n.* (સૉલ્ટ) મીઠું. (सॉल्ट) मीठ.

Our, *pron.* (અવર) આપણી (अवर) आमचा.

Crow, *n.* (ક્રો) કાગડો. (क्रो) कावळा.

Black, *adj.* (બ્લૅક) કાળો. (ब्लॅक) काळा.

Beak, *adj.* (બીક) ચાંચ. (बीक्) चोंच.

Wings, *n.* (ઉવિંગ્ઝ) પાંખો. (वइंग्ज) पंख.

Are flying, *v. i.* (ફ્લાઇંગ) ઉડે છે. (फ्लाइंग) उडत.

Sky, *n.* (સ્કાઇ) આકાશ. (स्काय) [आकाश.

Others, *pron.* (અધર્ઝ) બીજા. (अदर्स) दुसरे.

Some, *adj.* (સમ) કેટલાક (सम्) [कांहीं.

છોકરાઓ નિશાળના ઓરડામાં બેઠા છે. તેની બહાર આપણે તળાવ, કેટલાક ઝાડ, અને કેટલાંક ઘરો જોઇએ છીયે. નિશાળના ઓરડાની બહાર ગરમી છે; અંદર ઠંડક છે, છોકરાઓને ઠંડક વાળો નિશાળનો ઓરડો ગમે છે; તેઓને બહાર ગરમ તડકું ગમતું નથી. ઉનાળામાં સુરજ તપે છે. શિયાળામાં તે એટલો તપતો નથી. ઉનાળામાં છોકરાઓ તળાવ

અને નદીમાં ઠંડા પાણીમાં નહાય છે. શિયાળામાં તેઓ પોતાનાં ઘરમાં ગરમ પાણીમાં નહાય છે. કોઈ કોઈ વાર ઉનાળામાં તેઓ દરિયામાં નહાય છે. ઇંગ્લાંડમાં હિંદુસ્થાનની માફક ઉનાળામાં એટલો તાપ પડતો નથી. ગંગા અને સિંધુ હિંદુસ્થાનની નદીઓ છે. આપણે તેઓને નકશામાં જોઇએ છીયે. ગંગા સિંધુના જેટલી લાંબી નથી. વળી આપણે નકશામાં કલકતા, મુંબઇ અને મદરાસ જોઇએ છીયે. આ શહેરો છે. મદરાસ મુંબઈ જેટલું મોટું નથી. મુંબઇ કલકતા જેટલું મોટું નથી. દરિયામાં પાણી હોય છે. આપણે તે પીતા નથી. તે ખારૂં પાણી છે. દરિયામાં વહાણો હોય છે. કેટલાક મોટાં હોય છે, કેટલાંક નાના હોય છે. આપણે સુરજને દરિયામાં અસ્ત પામતાં જોઇએ છીયે. રામા રામનઉજમને ચહાતો નથી. બાબ રામાને ચહાય છે; તે રામનઉજમને ચહાતો નથી. પાંદડાં બકરીનાં બચ્ચાંનો ખોરાક છે; ગોસ્ત કુતરાનો ખોરાક છે. બકરીનાં બચ્ચાં પાંદડાં ખાય છે; તેઓ ગોસ્ત ખાતા નથી. આપણે આપણા ખોરાક સાથે મીઠું ખાઇયે છીયે. બકરીનાં બચ્ચાને મીઠું ગમે છે; કુતરાને તે ગમતું નથી. તે ઘરનાં છાપરાં ઉપર પેલો કાગડો જુઓ. તે છાપરાં ઉપર બેઠો છે. તે કાળો છે; તેની ચાંચ, અને પાંખ અને પગ કાળા છે. હમે બીજા કાગડા જોઇએ છીયે. તેઓ ઉડે છે. બીજા તળાવમાં નહાય છે. પક્ષીઓ આકાશમાં ઉડે છે. સુરજ આકાશમાં છે. કેટલાક કાગડા નહાય છે. બીજા આકાશમા ઉડે છે.

ते मुलगे शाळेच्या आंतल्या बाजूस बसलेले आहेत. तिच्या बाहेरच्या बाजूस आपणाला एक तळें, कांहीं वृक्ष, आणि कित्येक घरें दिसतात. शाळागृहाच्या बाहेर फार उष्णता आहे; आंत थंडावा आहे. मुलांनां थंड शाळागृह आवडतें; त्यानां बाहेरचें कडक ऊन आवडत नाहीं. उन्हाळ्यांत सूर्य (ऊन) कडक असतें. हिंवाळ्यांत तें इतकें कडक नसतें. उन्हाळ्यांत मुलें तळ्यांयांतील व नद्यांतील थंड पाण्यांत स्नान करतात. हिंवाळ्यांत तीं आपल्या घरीं गरम पाण्याचें स्नान करतात. उन्हाळ्यांत ते कधीं कधीं समुद्रांत स्नान करतात. ईंग्लंडांत उन्हाळ्या मध्यें हिंदुस्थानांतल्या इतकी उष्णता नसते. गंगा आणि सिंधु या हिंदुस्थानांतील नद्या होत. आपल्याला त्या नकाशामध्यें दिसतात. गंगा नदी सिंधु इतकी लांब नाहीं. आपल्याला नकाशामध्यें कलकत्ता मुंबई व मद्रास हीं पण दिसतात. हीं शहरें आहेत; मद्रास हें मुंबई इतकें मोठें नाहीं. मुंबई हें कलकत्त्या इतकें मोठें नाहीं; त्या समुद्रांत पाणी आहे. आपण तें पीत नाहीं. तें खारट पाणी आहे. त्या समुद्रावर (समुद्रांत) गलबतें आहेत. कांहीं मोठीं आहेत, कांहीं लहान आहेत. आपण सूर्य समुद्रांत मावळतांना पहातों. रामाला रामानुज हा आवडत नाहीं. बॉबला रामा आवडतो; त्याला रामानुज आवडत नाहीं. पानें हें कोंकरांचें अन्न आहे; मांस हें कुत्र्यांचें अन्न आहे. कोकरें पानें खातात; तीं मांस खात नाहींत. आपण आपल्या अन्ना- बरोबर मीठ खातों. कोंकरांस मीठ आवडतें; कुत्र्यानां तें आवडत नाहीं. त्या घराचे छपरावरील त्या कावळ्याकडे पहा. तो छपरावर बसलेला आहे. तो काळा आहे; त्याची चोंच, पंख आणि पाय काळे आहेत. आपल्याला आणखी कावळे दिसतात. ते उडत आहेत. दुसरे कित्येक त्या तळ्यांत आंग धुवीत आहेत. पक्षी आकाशांत उडतात. सूर्य आकाशांत असतो. कित्येक कावळे आंग धुवीत आहेत. दुसरे आकाशांत उडत आहेत.

LESSON 19. પાઠ ઓગણીસમો. धडा १९ वा.

Bring, *v. t.* (બ્રિંગ) લાવે છે. (ब्रिंग्) आणणें. [काड्या.
Sticks, *n.* (સ્ટિકઝ) લાકડીઓ. (स्टिक्स्)
Straws, *n.* (સ્ટ્રૅાઝ) પરાળ. (स्ट्रॉज्) पेंढ्याच्या काड्या. [चोंची.
Beaks, *n.* (બીકઝ) ચાંચ, (बीक्स्)
Make, *v. t.* (મેક) બનાવે છે. (मेक्) करणें. [घरटीं.
Nests, *n.* (નેસ્ટઝ) માળા. (नेस्ट्स्)
Under, *prep.* (અંડર) નીચે, (अंडर) खालीं, बिळें.
Holes, *n.* (હોલ્ઝ) દરો, (होल्म्) भोंकें.
These, *pron.* (ધીઝ) આ, (दीज्) हीं.
Lay, *v. t.* (લે) મુકે છે, (ले) घालणें.
Eggs, *n.* (એગઝ) ઈંડાં (एग्ज्) अंडीं.
Ground, *n.* (ગ્રાઉંડ) જમીન, (ग्राउन्ड) जमीन. [लहान.
Little *adj.* (લીટલ) નાના, (लिट्ल)
Come, *v. i.* (કમ) આવે છે. (कम) येतात. [धान्य.
Seeds *n.* (સીડ્ઝ) બીયાં (सीड्स्)
Worms, *n.* (ઉવર્મ્ઝ) કીડા (वर्म्स) किडे.
Feathers, *n.* (ફેધરઝ) પીછાં, (फेदर्स) पिसें. [उगवणें.
Grow, *v. i.* (ગ્રો) ઉગે છે. (ग्रो) वाढणें,
Then, *ad.* (ધેન) પછી. (देन्) नंतर.
Old, *adj.* (ઓલ્ડ) બુઢાં. (ओल्ड) म्हातारा, जुना. [दुसरा.
Another, *adj.* (અનધર) બીજું. (अनदर)
Is standing, *v. i.* (સ્ટૅનડિંગ) ઉભું છે. (स्टँडिंग) उभा आहे.
Foot, *n.* (ફુટ) પગ. (फूट्) पाय.
Is holding, *v. t.* (હોલડિંગ) પકડે છે. (होल्डिंग) धरलें आहे.
Up, *ad.* (અપ) ઉપર. (अप्) वर.
Yes, *ad.* (યેસ) હા. (येस) होय.
Play, *v. i.* (પ્લે) રમે છે. (प्ले) खेळणें.
Bad, *adj.* (બૅડ) ખરાબ. (बॅड्) वाईट.
Show, *v. t.* (શો) દેખાડો. (शो) दाखविणें.
Hands, *n.* (હૅન્ડઝ) હાથ. (हँड्स्) हात.
Your, *pron.* (યૉર) તમારા. (युअर) तुमचा-ची-चें
Lips, *n.* (લિપ્ઝ) હોઠ. (लिप्स्) ओंठ.

પક્ષીઓ પોતાની ચાંચમાં નાની લાકડીઓ અને પરાળ લાવે છે. આ વડે તેઓ પોતાના માળા બનાવે છે. કેટલાંક પક્ષીઓ ઝાડમાં પોતાના માળા બનાવે છે, બીજાં ઝાડનાં છાપરાં હેઠે, અને ભીંતના દરોમાં બનાવે છે. કેટલાંક માળા બનાવતાં નથી; એઓ પોતાનાં ઈંડા જમીન ઉપર મૂકે છે. પક્ષીઓ પોતાનાં ઈંડાં પોતાના માળામાં મૂકે છે, અને પક્ષીના બચ્ચાં ઇંડાંમાંથી બહાર આવે છે. બુઢાં પક્ષીઓ બચ્ચાં આગળ બીયાં અને કીડા લાવે. છે. આ પક્ષીઓનો ખોરાક છે. નાના પક્ષીઓ ઉપર પીછાં ઉગે છે. ત્યાર પછી તેઓની પાંખ ઉગે છે; પછી તેઓ ઉડી જાય છે, અને બુઢાં પક્ષીઓ તેઓને માટે ખાવાનું લાવતાં નથી. એક પક્ષી પોતાની ચાંચમાં પરાળ લાવે છે; બીજું પક્ષી માળો બનાવે છે; બીજું પક્ષી પોતાના માળામાં તેના ઈંડા ઉપર બેઠુ છે. પક્ષીને એક ચાંચ, બે પાંખ, અને બે પગ હોય છે. આ પક્ષી એક પગ ઉપર ઉભું છે. અને બીજો પગ ઉપર ધરે છે. આપણને બે પગ અને બે પાટલી હોય છે. કુતરાને ચાર પગ અને ચાર પાટલી હોય છે. પક્ષીઓ ઉડે છે. શું પક્ષીઓ ઉડે છે. હા, પક્ષીઓ ઉડે છે. શું કાગડા પાણીમાં નહાય છે. હા, શું સારા છોકરા નિશાળમાં રમે છે ? ના. શું ખરાબ છોકરાને નિશાળ ગમે છે. નાહ; ખરાબ છોકરાઓને નિશાળ ગમતી નથી. શું આપણે તળાવમાંથી પાણી પીયે છીયે. નાહ. શું બૉબ

રામનઉજમને ચહાય છે? નહિ; તે રામનઉજમને ચહાતો નથી. શુ. ખડીઓ દાબડા ઉપર છે? હા; તે દાબડા ઉપર છે. તમારા હાથ મને દેખાડો. મને એક પગ દેખાડો. તમારા હોઠ મને દેખાડો. હું તમુને એક કલમ દેખાડું છું. હું તમને એક ચોપડી દેખાડું છું. હું તમને નિશાળની બહાર ઝાડો દેખાડું છું. એક પગ ઉપર ઉભા રહો અને બીજો પગ ઉંચે ધરો. પક્ષીઓ માળામા ઈંડાં મૂકે છે. પક્ષીના બચ્ચાં ઇંડામાંથી બહાર આવે છે.

पक्षी आपल्या चोंचींतून लहान काटक्या व पेंढ्याच्या काड्या आणतात. त्यांचीं ते आपलीं घरटीं करतात. कित्येक पक्षी आपलीं घरटीं झाडांवर करतात, दुसरे घरांच्या छपराखालीं आणि भिंतीतील भोंकांत करतात. कित्येक घरटीं करीतच नाहींत; ते आपलीं अंडीं जमिनीवर घालतात. पक्षी आपलीं अंडीं आपल्या घरट्यांत घालतात आणि त्या अंड्यांतून लहान लहान पक्षी बाहेर येतात; मोठे पक्षी धान्य आणि जीव जंतु त्या लहान पक्ष्यांसाठीं घेऊन येतात. हें पक्ष्यांचें अन्न होय. लहान पक्ष्यांचे अंगावर लव वाढते. नंतर त्यांचे पंख फुटतात; नंतर ते दूर उडून जातात आणि मग मोठे पक्षी त्यांचे साठीं अन्न आणीत नाहींत. एक पक्षी एक पेंढ्याची काडी आपल्या चोंचीतून आणीत आहे; दुसरा पक्षी घरटें करीत आहे; आणखी एक आपल्या घरट्यांत आपल्या अंड्यांवर बसले-ला आहे. पक्ष्याला एक चोंच, दोन पंख व दोन पाय असतात. हा पक्षी एका पाया वर उभा आहे आणि दुसरा पाय वर धरून आहे. आपल्यालां दोन पाय व २ पावलें असतात कुत्र्यांना ४ पाय व ४ पावलें असतात. पक्षी उडतात. पक्षी उडतात काय? होय; पक्षी उडतात. कावळे पाण्यांत स्नान करतात काय? होय. चांगले मुलगे शाळेंत खेळतात काय? नाहीं. वाईट मुलांना शाळा आवडते काय? नाहीं; वाईट मुलांना शाळा आवडत नाहीं. तळ्यांतील पाणी आपण पितों काय? नाहीं. बॉबला रामानुज आवडतो काय? नाहीं; त्याला रामानुज आवडत नाहीं. ती दौत त्या पेटीवर उभी आहे काय? होय; ती त्या पेटीवर (ठेवलेली) आहे. मला तुझे हात दाखीव. मला एक पाय दाखीव. मला तुमचे ओंठ दाखवा. मी तुला एक लेखणी दाखवितों. मी तुला एक पुस्तक दाखवितों. मी तुम्हां-ला त्या शाळेच्या बाहेरच्या बाजूचे वृक्ष दाखवितों. एका पायावर उभें राहून दुसरा पाय वर उचलून धरा. पक्षी घरट्यांत अंडीं घालतात. लहान पक्षी अंड्यांतून बाहेर निघतात.

LESSON 20. પાઠ વીસમો. धडा २० वा.

Plants, *n.* (પ્લાંટ્ઝ) રોપાઓ. (प्लँटस्) रोपे, झाडें.
Grow, *v. i.* (ગ્રો) ઉગે છે. (ग्रो) वाढणें.
Roots, *n.* (રૂટ્ઝ) મૂળીયાં. (रूटस्) मुळें.
Are, *v. i.* (આર) છે. (आर) आहेत.
From, *prep.* (ફ્રૉમ) માંથી. (फ्रॉम्)पासून.
Stems, *n.* (સ્ટેમ્ઝ) થડ.(स्टेम्स्)देंट, कोंब.
Flowers, *n.* (ફ્લાવર્ઝ)ફુલો (फ्लावर्स)फुलें.
Fruit, *n.* (ફ્રુટ) ફળ. (फ्रुट) फळें.
Here, *ad.* (હિયર) અહિંયા. (हियर) येथें.
Mangoes, *n.* (મૅંગોસ) કેરી(मँगोज्)आंबे.
Is called, *v. t.* (કૉલ્ડ) કહેવાય છે.(कॉल्ड्) म्हणतात.
Seeds, *n.* (સીડ્ઝ) બી. (सीडस) बीं.
Juice, *n.* (જ્યુસ) રસ. (ज्यूस) रस.
Rice, *n.* (રાઈસ) ચોખા. (राईस) भात, तांदूळ.
Grows, *v. i.* (ગ્રોઝ) ઉગે છે. (ग्रोज्):

वाढतें, पिकतें. उगवतें. [पाणी.

Water, *n.* (ઉવૉટર) પાણી. (वॉटर) पाणी.

Eat, *v. t.* (ઈટ) ખાવું. (ईट) खाणें.

Another, *adj.* (અનધર) બીજું. (अनदर) दुसरा.

Lime tree, *n.* (લાઇમ ટ્રી) લીંબુનું ઝાડ. (लाईमट्री) लिंबाचें झाड.

Sweet, *adj.* (સ્વીટ) મીઠું. (स्वीट्) गोड.

Sour, *adj.* (સાવર) ખાટું. (सावर) आंबट.

Boys, *n.* (બૉય્ઝ) છોકરાઓ. (बॉईज्) मुलगे.

Girls, *n.* (ગરલ્ઝ) છોકરીઓ. (गर्ल्स) मुली.

Like, *v. t.* (લાઇક) ગમે છે. (लाईक) आवडणें.

Them, *pron.* (ધેમ) તેમને (देम्) त्यांना.

Many, *adj.* (મૅનિ) ઘણાં. (मेनी) पुष्कळ.

There, *ad.* (ધેર) ત્યાં. (देअर) तेथें.

Only, *ad.* (ઓનલિ) માત્ર. (ओन्ली) फक्त.

Stone, *n.* (સ્ટોન) ઠળીયો. (स्टोन) दगड.

Pips, *n.* (પિપ્ઝ) બી. पिप्स) बिया.

Men, *n.* (મેન) માણસો. (मेन) माणसें.

Put, *v. t.* (પુટ) મકે છે. (पुट) घालणें, ठेवणें.

Deep, *ad.* (ડીપ) ઉંડુ. (डीप्) खोल.

Very, *ad.* (વેરિ) ઘણા (व्हेरी) पुष्कळ, फार.

ઝાડો અને રોપાઓ જમીનમાંથી ઉગે છે. તેઓનાં મૂળીયા જમીનમાં છે. તેઓનાં મૂળીયાંમાંથી થડ થાય છે, અને થડ ઉપર પાંદડાં, ફુળ, અને ફળ થાય છે. અહિંયાં એક ઝાડ છે. આપણે તે ઉપર પાંદડાં અને ફળ જોઈએ છીયે. આપણે તેનાં મૂળીયાં જોતાં નથી; તેઓ જમીનમાં હોય છે. તે ઝાડ ઉપરનાં ફળ કેરી છે. તે ઝાડને કેરીનું ઝાડ કહે છે. કેરીના અંદર બી અને રસ છે. ભાત એક રોપો છે. તેને થડ, અને પાંદડાં અને બીયાં છે; તેને ફળ નથી. તે પાણીમાં ઉગે છે. ભાતના રોપાના બીયાંને ચોખા કહે છે. આપણે ચોખા ખાઈએ છીયે. તે આપણો ખોરાક છે. અહિંયાં બીજું ઝાડ છે; તે એક લીંબુનું ઝાડ છે. તેનાં ફળને લીંબુ કહે છે. કેરીનો રસ મીઠે છે, પણ લીંબુનો રસ ખાટો છે. છોકરાઓ અને છોકરીઓને કેરી ગમે છે, અને ખાય છે, પણ તેઓ લીંબુ ખાતા નથી. લીંબુમાં ઘણા બી હોય છે, પણ કેરીમાં એકજ બી હોય છે. કેરીના બીને ગોટલુ કહે છે; લીંબુના બીયાંને બી કહે છે. માણસો જમીનમાં દરમાં બી નાંખે છે, અને તેઓ મોટાં થઈને ઝાડ થાય છે. એક કેરીનું ઝાડ કેરીના ગોટલાંમાંથા ઉગે છે, અને લીંબુનું ઝાડ લીંબુના બીયાંમાંથી ઉગે છે. રામા સારો છોકરો છે, પણ રામનઉજમ ખરાબ છોકરો છે. નિશાળના ઓરડાની બહાર ગરમી પડે છે. પણ અંદર ઠંડક છે. કુવામાં પાણી ઉંડું છે, પણ તળાવમાં પાણી ઉંડું નથી. કેરી ઘણી મીઠી છે. લીંબુ ખાટાં છે.

वृक्ष आणि रोपे जमिनींतून उगवतात. त्यांचीं पाळें जमिनींत असतात. त्यांचे पाळांपासून देंठ येतात आणि त्या देटांवर पानें, फुलें आणि फळें असतात. येथें एक वृक्ष आहे. आपल्याला त्याचेवर पानें आणि फळें दिसतात. आपल्याला त्याचीं पाळें दिसत नाहींत; तीं जमिनींत आहेत. त्या झाडावरील फळें आंबे आहेत. त्या झाडालाका आंब्याचें झाड म्हणतात. आंब्यांच्या आंत रस आणि बांठा असतात. भात हें एक रोप आहे. त्याला देंठ, पानें आणि बीं असतें; त्याला फळें नसतात. तें पाण्यांत वाढतें. भाताच्या रोप्याच्या बियांस भात असें म्हणतात. आपण भात खातों; तें आपलें अन्न आहे. येथें दुसरा एक वृक्ष आहे; तो लिंबाचा वृक्ष आहें त्याचे फळास लिंबू असें म्हणतात. आंब्याचारस मधुर

असतो परंतु लिंबाचा रस आंबट असतो. मुलांना आणि मुलींना आंबे आवडतात व तीं ते खातात परंतु तीं लिंबें खात नाहींत. लिंबांत पुष्कळ बिया असतात परंतु आंब्यांत एकच असते. आंब्याच्या बीस बाठ असें ह्मणतात; लिंबाच्या बियास बिया असें ह्मणतात. माणसें जमिनींतील खळग्यांत बीं घालतात आणि मग त्यांचे वृक्ष होतात. आंब्याचा वृक्ष बाठे पासून उत्पन्न होतो आणि लिंबाचा लिंबाच्या बीपासून होतो. रामा हा चांगला मुलगा आहे पण. रामानुज हा वाईट मुलगा आहे. शाळेच्या बाहेरच्या बाजूस फार ऊष्णता आहे परंतु आंतल्या बाजूस थंडावा आहे. विहिरींतील पाणी खोल आहे पण तळ्यांतील पाणी खोल नाहीं आंबे फार गोड आहेत. तीं लिंबें आंबट आहेत.

LESSON 21. પાઠ એકવીસમો. धडा २१ वा.

Green, *adj*. (ગ્રીન) લીલો. (ग्रीन्) हिरवा,
Grass, *n*. (ગ્રાસ) ઘાસ. (ग्रास) गवत.
Roses, *n*. (રોઝિઝ) ગુલાબો. (रोझिम्) गुलाब.
Red, *adj*. (રેડ) લાલ. (रेड्) तांबडा.
Yellow, *adj*. (યેલો) પીળો. (यलो) पिंवळा.
Salt, *n*. (સૅાલ્ટ) મીઠું. सॉल्ट) मीठ.
White, *adj*. (ઉ૦હ્વાઈટ) સફેદ. (व्हाईट) सफेत. [कागद.
Paper, *n*. (પેપર) કાગળ. (पेपर)
Eggs, *n*. (એગ્ઝ) ઇંડાં. (एग्ज्) अंडीं.
Crows, *n*. (ક્રોઝ) કાગડા. (क्रोज्) कावळे.
Black, *n*. (બ્લૅક) કાળા. (ब्लॅक) काळा.
Ink, *n*. (ઈન્ક) શાહી. (इंक्) शाई.
Teak, *n*. (ટીક) સાગ. (टीक) साग.
Wood, *n*. (વુડ.) લાકડું. (वूड) लांकूड.
Brown, *adj*. (બ્રાઉન) ભુરૂં. (ब्राऊन) भुरा, तपकिरी.
Sky, *n*. (સ્કાઈ) આકાશ. (स्काय्) आकाश. [निळे.
Blue, *adj*. (બ્લ્યુ) આસમાની. (ब्ल्यू)
Clouds, *n*. (ક્લાઉડ્ઝ) વાદળાં. (क्लाउडम्) ढग.
Gray, *adj* (ગ્રે) કાબરચીત્રાં. (ग्रे) करडा.
Coat, *n*. (કોટ) ડગલો. (कोट्) डगला.
What, *adj*. (ઉવૅાટ) કયા, શું. (व्हॉट्) काय ? कोणता.
Colour, *n*. (કલર) રંગ. (कलर) रंग.

પાંદડાં અને ઘાસ લીલાં છે. ગુલાબ લાલ છે. લીંબુ પીળાં છે. કેરી લીલી, પીળી, અને રાતી છે. ચોખા પીળા છે. મીઠું સફેદ છે, અને કાગળ સફેદ છે; ઇંડા બહારથી સફેદ અને અંદરથી પીળાં છે. કાગડા કાળા છે, અને શાહી કાળી છે. સાગનું લાકડું ભુરૂં છે, અને કોટળાંવાળાં ફળ ભુરાં છે. આકાશ આસમાની છે, આંકાશમાં વાદળાં સફેદ અને કાબરચીત્રાં છે. પાણી બલુ. અને સફેદ અને કાબરચીત્રાં છે. ઝૅાબ ભુરો છે. રામાનો કાબરચીત્રો ડગલો છે, અને રામનઉજમનો બલુ ડગલો છે. પાંદડાં કયા રંગનાં હોય છે ? ત લીલાં હોય છે. ગુલાબ કયા રંગનાં હોય છે ? તે લાલ છે. શાહી કયા રંગની હોય છે ? તે કાળી હોય છે. બલુ શું છે . આકાશ બલુ છે. ભુરૂં શું છે ? ઝૅાબ ભુરૂં છે. પીળું શું છે ? લીંબુ પીળાં છે. સફેદ શું છે ? મીઠું સફેદ છે. પાંદડાં અને ઘાસ લીલાં છે. ગુલાબ રંગે લાલ છે.

पानें आणि गवत हिरवें असतें. गुलाब तांबडे असतात. आंबे हिरवे, पिंवळे व तांबडे असतात. भात पिंवळें असतें मीठ पांढरें असतें आणि कागद पांढरा असतो; अंडीं बाहेरून पांढरीं व आंतून पिंवळीं असतात. कावळे काळे असतात व शाई काळी असते. सागाचें लांकूड भुरें असतें व कवठें भुरीं असतात. आकाश निळें असतें आणि आकाशां-

तील मेघ पांढरे आणि करडे असतात. पाणी निळें पांढरें आणि मातड रंगाचें असतें. बॉब् तपकिरी रंगाचा आहे रामाचा डगला करड्या रंगाचा आणि रामानुजचा निळ्या रंगाचा आहे पानें कोणत्या रंगाचीं असतात ? तीं हिरवीं असतात गुलाब कसल्या रंगाचे असतात ? ते तांबडे असतात. शाई कोणत्या रंगाची असते ? ती काळी असते. निळें काय आहे ? आकाश निळें आहे तपकिरी रंगाचें कोण आहे ? बॉब् तपकिरी रंगाचा आहे. पिवळें कोण आहे ? लिंबें पिंवळीं आहेत. पांढरें काय आहे ? मीठ पांढरें आहे. पानें आणि गवत हिरवें असतें. गुलाब रंगानें तांबडे असतात.

LESSON 22. પાઠ બાવીસમો. धडा २२ वा.

These, *adj.* (ધીઝ) આ. (दीज्) हे, ह्या, हीं.
Mother, *n.* (મધર) મા. (मदर) आई
Father, *n.* (ફાધર) બાપ. (फादर) बाप.
Too, *ad.* (ટૂ) વળી. (टू) फारच, देखील.
Brother, *n.* (બ્રધર) ભાઇ. (ब्रदर) भाऊ
Sita, *n.* (સિતા) છોકરીનું નામ છે. (सीता) एक नांव.
Their, *pron.* (ધેર) તેઓની. (देअर) त्यांचा
Sister, *n.* (સિસ્ટર) બહેન. (सिस्टर) बहीण.
Tall, *adj.* (ટૉલ) ઉંચો. (टॉल्) उंच.
Short, *adj.* (શૉર્ટ) ઠીંગણો. (शॉर्ट.) ठेंगणा
Live, *v. i.* (લિવ) રહે છે. (लिव्ह्) रहाणें.
House, *n.* (હાઉસ) ઘર. (हाऊस) घर.
Has, *v. t.* (હૅઝ) પાસે છે (हॅज्) जवळ आहे.
Walls, *n.* (ઉવૉલ્ઝ) ભીતો. (वॉल्स्) भिंती.
Roof, *n.* (રૂફ) છાપરૂં. (रूफ्) छपर.
Stone, *n.* (સ્ટોન) પથ્થર. (स्टोन) दगड.
Teak, *n.* (ટીક) સાગનું લાકડું. (टीक) सागवानी लांकूड. [वहालें.
Beams, *n.* (બીમ્ઝ) ભારવટીઓ. (बीम्स्)
Doors, *n.* (ડૉર્ઝ) દરવાજા. (डोर्स) दरवाजे.
Windows, *n.* (ઉવિનડોઝ) બારીઓ. (वुइंडोज्) खिडक्या.
Three, *adj.* (થ્રી) ત્રણ (थ्री) तीन.
Large, *adj.* (લાર્જ) મોટી. (लार्ज) मोठा.
Rooms, *n.* (રૂમ્ઝ) ઓરડા. (रूम्स्) खोल्या.
Small, *adj.* (સ્મૉલ) નાના. (स्मॉल) लहान.

Yard, *n* (યાર્ડ) ચોક. (यार्ड) परसूं, अंगण
Some, *adj.* (સમ) કેટલાક. (सम्) कित्येक.
Stools, *n.* (સ્ટૂલ્ઝ) ઇસ્તાનો (स्टूल्स) घडवंच्या.
Beds, *n* (બેડ્ઝ) બિછાણા. (बेडस्) बिछाने.
Lamp, *n.* (લૅમ્પ્ઝ) ફાણસો. (लॅंप्) दिवा.
Many, *adj.* (મેંનિ) ઘણા. (मेनी) पुष्कळ.
Bags, *n.* (બૅગ્ઝ) કોથળી. (बॅग्ज्) पिशव्याँ.
Rice. *n.* (રાઈસ) ચોખા. (राईस) तांदूल.
Nuts, *n.* (નટ્ઝ) કોટળાવાળાં ફળ. (नटस्) कवठें.
Deep, *adj.* (ડીપ) ઉંડો. (डीप) खोल.
Well, *n.* (ઉવેલ) કુવો. (वेल) विहीर.
Near, *prep.* (નિયર) પાસે. (नियर) जवळ.
Outside, *prep.* (આઉટસાઇડ) બહાર. (आऊटसाईड) बाहेर.
Tank, *n.* (ટૅન્ક) તળાવ. (टँक्) तलाव.
Cool, *adj.* (કૂલ) ઠંડકવાળું. (कूल) थंड, गार. [खालीं.
Under, *prep.* (અનડર) નીચે. (अंडर)
Sometimes, *ad.* (સમટાઇમ્ઝ) કોઈ કોઇ વખત. (समटाईम्स्) कधीं कधीं.
Sit, *v. i.* (સિટ) બેસે છે. (सिट्) बसणें.
Bathe, *v. i.* (બેધ) નહાય છે. (बेद्) स्नान करणें. [करणें.
Love, *v. t.* (લવ) ચાહે છે. (लव्ह्) प्रेम
Will, *v.* (ઉવિલ) ભવિષ્યકાળની નિશાની. (वुईल) भविष्य काळाचा प्रत्यय.

આ રામાના માય અને બાપ છે. તેઓ વળી રામનઉજમના બાપ અને માય છે. રામા રામનઉજમનો ભાઈ થાય. રામનઉજમ રામાનો ભાઇ થાય. તેઓ ભાઈઓ છે સિતા તેઓની બહેન છે. રામનઉજમ ઉંચો છે. સિતા ઠીંગણી છે. રામાની માય તે સિતાની પણ માય થાય. રામનઉજમની માય તે સિતાની માય થાય અને રામાની માય થાય. સિતાનો બાપ તે રામાનો બાપ અને રામનઉજમનો બાપ થાય. રામા અને રામનઉજમ અને સિતા અને તેઓના બાપ અને માય આ ઘરમાં રહે છે. તે ઘરને દીવાલ અને છાપરૂં છે, દીવાલ પથ્થરની છે, અને છાપરૂં સાગના ભારવટીયાનું છે. તે ઘરને દરવાજા અને બારીઓ છે, આ સાગનાં લાકડાંની છે. તે ઘરને ત્રણ મોટા ઓરડા અને ઘણાક નાના ઓરડા, અને એક ચોક છે. કેટલાક ઓરડામાં ઇસ્તાનો અને બિછાણા અને ફાણુસો છે. એક ઓરડામાં ચોખાની ઘણીક ગુણો અને કોટળાંવાળાં ફળો છે. ચોકમા એક ઉંડો કુવો છે. તેની નજદીક ત્રણ ઉંચા ઝાડ છે. વળી ઘરની બહાર ઝાડો અને એક તળાવ છે. ઝાડ તળે ઠંડક છે. રામા અને રામનઉજમ કોઇ કોઇ વખત ઝાડ હેઠે બેસે છે, અને કોઇ વખત તેઓ તળાવમાં નહાય છે. રામા અને સિતા પોતાના માય અને બાપને ચહાય છે, અને તેઓના માબાપ તેઓને ચહાય છે. રામનઉજમ રામાના કુતરા બૉબને ચહાતો નથી, અને બૉબ તેને ચહાતો નથી. સારા છોકરાઓ અને છોકરીઓ તેઓના બાપ અને માયને ચહાય છે. બાપ અને માયને ચાહો, અને તેઓ તમને ચાહશે.

हीं रामाचीं आई आणि बाप होत· तीं रामानुजची पण आईबापें आहेत· रामा हा रामानुजचा भाऊ आहे· रामानुज हा रामाचा भाऊ आहे· ते भाऊ भाऊ होत· सीता ही त्यांची बहीण आहे· रामानुज उंच आहे· सीता ठेंगणी आहे· रामाची आई तीच सीतेची पण आई आहे· रामानुजाची आई ही रामाची आई आणि सीतेची आई आहे· सीतेचा बाप हा रामाचा व रामानुजाचा बाप होय· रामा, रामानुज आणि सीता, व त्यांचा बाप आणि त्यांची आई हीं या घरांत रहातात· त्या घराला भिंती आणि एक छपर आहे· भिंती दगडाच्या आणि छपर सागवानी वहालांचें आहे· त्या घराला दरवाजे आणि खिडक्या आहेत· हीं सागवानाचा आहेत. त्या घराला तीन मोठ्या व पुष्कळ लहान खोल्या असून एक परसूं आहे· कित्येक खोल्यांतून घडवंच्या बिछाने आणि दिवे आहेत· एका खोलींत तांदुळाचीं पुष्कळ पोतीं व बरींच कवठें आहेत· परसांत एक खोल विहीर आहे. तिच्या जवळ तीन उंच वृक्ष आहेत. घराच्या बाहेरच्या अंगासही वृक्ष आहे व एक तळें आहे· झाडांखालीं थंडगार असतें· रामा आणि रामानुज केव्हां केव्हां त्या झाडांखालीं बसतात आणि कधीं कधीं त्या तळ्यांत स्नान करतात· रामा आणि सीता आपल्या आईबापांवर प्रीति करतात आणि त्यांचीं आईबापें त्यांचेवर प्रेम करतात· रामानुज हा रामाच्या बॉब कुत्र्यावर प्रेम करीत नाहीं आणि बॉब् त्याचेवर प्रेम करीत नाहीं· चांगले मुलगे आणि मुली आपल्या बापावर व आईवर प्रीति करतात· बापावर व आईविषयीं प्रेम धरा, म्हणजे तींही तुमचे वर प्रेम करतील.

LESSON 23. પાઠ તેવીસમો. धडा २३ वा.

Here, *ad.* (હિયર) અહિંયાં (हियर) येथें.	Side, *n.* (સાઇડ) બાજુ. (साईड) बाजू.
See, *v. t.* (સી) જોવું.(सी) पहाणें, दिसणें.	Cow-shed, *n.* (કાઉ–શેડ) ગાયનો તબેલો.

(काऊझेड) गोठा.
Cows, *n.* (કાઉઝ) ગાયો (काऊज्) गाई.
Black, *adj.* (બ્લૅક) કાળા. (ब्लॅक) काळा.
White, *adj.* (હ્વાઇટ) સફેદ. (व्हाईट्) सफेत.
Brown, *adj.* (બ્રાઉન) ભુરા. (ब्राऊन) भुरा.
Give, *v. t.* (ગિવ) આપવું. (गिव्ह्) देणें.
Milk, *n.* (મિલ્ક) દુધ. (मिल्क्) दूध.
Sweet, *adj.* (સ્વીટ) મીઠું (स्वीट्) गोड.
Like, *v. t.* (લાઇક) ગમેછે. (लाईक्) आवडणें.
Drink, *v. t.* (ડ્રિન્ક) પીયેછે. (ड्रिंक्) पिणें.
Butter, *n.* (બટર) માખણ. (बटर) लोणी.
Ghee, *n.* (ઘી) ઘી. (घी) तूप.
Curds, *n.* (કર્ડસ) દહી. (कडर्स) दहीं.
Eat, *v. t.* (ઇટ) ખાયછે. (ईट्) खाणें
Grass, *n.* (ગ્રાસ) ઘાસ. (ग्रास) गवत.
Straw, *n.* (સ્ટ્રૉ) પરાળ. (स्ट्रॉ) पेंढा.
Leaves, *n.* (લીવ્ઝ) પાંદડાં. (लीव्ज्) पानें.
Fat, *adj.* (ફૅટ) માતેલી. (फॅट) लठ्ठ,जाड.
Thin, *adj.* (થિન) પાતળી. (थिन्) पातळ.
Most, *adj.* (મોસ્ટ) સૌથી વધારે. (मोस्ट्) फारच.
Is milking, *v. t.* (ઇઝમિલકિંગ) દુધ દો-હેછે. (ईजमिल्किंग) दूध काढीत आहे.
Pot. *n.* (પૉટ) વાસણ. (पॉट्) भांडें.
Full, *adj.* (ફુલ) ભરેલા. (फुल्) भरपूर, भरलेलें.
Takes, *v. t.* (ટેકઝ) લેછે. (टेक्स) घेतो.
Another, *adj.* (અનધર) બીજો. (अनदर) दुसरा.
Lies, *v. i.* (લાઇઝ) પડેલોછે. (लाईझ) पडला आहे.
So much, (સો મચ) એટલું બધું. (सोमच्) इतका पुष्कळ.

When, *ad.* (હ્વેન) જ્યારે. (व्हेन) जेव्हां.
Much, *adj.* (મચ) ઘણું (मच्) पुष्कळ.
Summer, *n.* (સમર) ઉનાળો. (समर) उन्हाळा.
Sun, *n.* (સન) સુરજ. (सन्) सूर्य.
Hot, *adj.* (હૉટ) ગરમ. (हॉट्) कडक.
Stand, *v. i.* (સ્ટૅંડ) ઉભી રહેછે. (स्टँड्) उभें रहाणें.
Shines *v. i.* (શાઇન્ઝ) પ્રકાશેછે. (शाईन्झ) प्रकाशतो. [ढग.
Clouds, *n.* (ક્લાઉડ્ઝ) વાદળાં. (क्लाउडस)
Sky, *n.* (સ્કાઈ) આકાશ. (स्काय)आकाश.
Bell, *n.* (બેલ) ઘંટ. (बेल) घंटा.
Rings, *v.i.*(રિંગસ) વાગેછે. (रिंग्ज्)वाजते.
School, *n.* (સ્કુલ) નિશાળ. (स्कूल) शाळा.
Read, *v. t.* (રીડ) વાંચેછે. (रीड्) वाचणें.
Books, *n.* (બુકઝ) ચોપડીઓ. (बुक्स पुस्तकं.
Write, *v. i.*(રાઇટ) લખેછે.(राईट्)लिहिणें.
Dip, *v. t.* (ડિપ) બોળેછે. (डिप्) बुडविणें.
Pens, *n.* (પેન્સ) કલમો. (पेन्स) लेखण्या
Look, *v. i.* (લુક) જોવું. (लुक) पहाणें.
Thirsty, *adj.* (થરસ્ટિ) તરસ્યા. (थर्स्टि) तहानेलेला, तृषित.
Hungry, *adj.* (હંગ્રિ) ભુખ્યા. (हंग्री) भुकेलेला. (मारतो.
Hits, *v. t.* (હિટસ) મારેછે. (हिट्स)
Seeds, *n.* (સીડ્ઝ) બીયાં. (सीड्झ्)बीयें.
Ground, *n.* (ગ્રાઉન્ડ) જમીન. (ग्राऊंड) जमिन.
Plants, *n.*(પ્લાનટ્ઝ) રોપાઓ.(प्लांटस्)रोपें.
Grow, *v. i.* (ગ્રો) ઉગેછે. (ग्रो) उगवणें.
Full, *adj.* (ફુલ) ભરેલો. (फुल) भरलेला.
Takes, *v. t.* (ટેકસ) લઇ જાયછે. (टेक्स्) घेतो.
Gives, *v. t.* (ગિવ્સ)આપેછે.(गिव्हज्) देतो.

અહિઆં આપણે રામાના બાપના ઘરનો ચોક જોઈયે છીયે. ત્યાં ત્રણ ઉંચા ઝાડો અને ઉંડો કુવો છે, અને ચોકની એક બાજુએ ગાયનો તબેલો છે. રામાના બાપ પાસે ત્રણ ગાય છે. એક કાળી છે, એક સફેદ છે, અને એક ભુરી છે. તેઓ રામાના બાપ અને માયને માટે, અને રામા અને રામનઉજમ અને સિતાને માટે દુધ આપે છે. દુધ સફેદ છે. તે સારૂં અને મીઠું છે, અને તેઓ સઘળાને તે ગમે છે તેઓ થોડું દુધ પીયે છે, અને થોડામાંથી તેઓ માખણ અને ઘી, અને દહી બનાવે છે. ગાય ઘાસ અને પરાળ અને પાંદડાં ખાય છે. સફેદ ગાય અને ભુરી ગાય માતેલી છે, પણ કાળી ગાય પાતળી છે. તેઓ બધી દુધ આપે છે. પણ સફેદ ગાય સૌથી ઘણું દુધ આપે છે સિતા તે બધીને ચાહે છે, પણ તેણી તે સફેદ ગાયને સૌથી ઘણી ચાહે છે. એક માણસ તે કાળી ગાય દોહે છે. તે વાસણમાં દોહે છે. જયારે તે વાસણ ભરાય છે, ત્યારે તેને ઘરમાં લઇ જાય છે. બીજું વાસણ તેની નજદીક પડેલું છે. કાળી ગાય સફેદ ગાયના જેટલું દુધ આપતી નથી. ભુરી ગાય કાળી ગાયના જેટલું દુધ આપતી નથી. જયારે ઘાસ ઘણું હોય છે, ત્યારે ગાય ઘણું દુધ આપે છે, ઉનાળામાં જયારે સુરજ તપે છે. ત્યારે ઘણું ઘાસ હોતું નથી. કોઇ કોઈ વખત કાંઇ ઘાસ હોતું નથી, પછી ગાય પરાળ અને પાંદડાં ખાય છે. જયારે તાપ પડે- છે, ત્યારે ગાયો ઝુંપડાં હેઠે ઉભી રહે છે. જયારે ઠંડક હોય છે, ત્યારે તેઓ બહાર ઘાસ ખાય છે. તેઓ તળાવમાં પાણી પીયે છે. જયારે સુરજ પ્રકાશે છે, ત્યારે તાપ પડે છે, જયારે આકાશમાં વાદળાં થાય છે, ત્યારે ઠંડક હોય છે. જયારે ઘંટ વાગે છે. ત્યારે છોકરાઓ નિશાળે જાય છે. જયારે તેઓ નિશાળે હોય છે, ત્યારે તેઓ ચોપડી વાંચે છે. જયારે તેઓ લખે છે ત્યારે તેઓ શાહીમાં પોતાની કલમ બોળે છે. જયારે આપણે બહાર જોઈયે છીયે, ત્યારે આપણે તળાવ જોઇયે છીયે. જયારે આપણે તરસ્યા હોઇએ છીયે, ત્યારે આપણે પાણી પીયે છીયે. જયારે આપણે ભુખ્યા હોઇયે છીયે ત્યારે આપણે ખાઇએ છીયે. જયારે રામનઉજમ બૉબને જોય છે, ત્યારે તે તેન મારે છે. જયારે આપણે જમીનમાં બી રોપ્યે છીયે, ત્યારે રોપા ઉગી નીકળે છે. જયારે વાસણ ભરાય છે, ત્યારે તે માણસ તેને ઘરમાં લઇ જાય છે.

रामाच्या बापाच्या घराचें परसूं येथें आपण पहातों. तेथें ते तीन उंच वृक्ष व तो खोल विहीर असून परसाच्या एकाबाजूला गोठा आहे. रामाच्या बापाकडे तीन गाई आहेत. एक काळी, एक पांढरी आणि एक तपकिरी आहे. रामाच्या बापासाठीं आणि आई साठीं व रामा, रामानुज व सीता यांचे साठीं दूध देतात. दूध पांढरें असतें. तें चांगलें व गोड असतें आणि तें त्या सर्वांना आवडतें. त्या दुधापैकीं कांहीं दूध ते पितात आणि कांहीं पासून ते लोणीं, तूप व दहीं काढतात. त्या गाई गवत, पेंढा व पाला खातात. पांढरी व तपकिरीगाय लठ्ठ आहे पण काळी गाय रोड आहे. त्या सर्व दूध देतात पण पांढरीगाय सर्वांत अधिक दूध देते. सीता त्या सर्वांवर प्रेम करते परंतु ती पांढऱ्या गाईवर सर्वांत जास्त करते. एक माणूस त्या काळ्या गाईचें दूध काढीत आहे. तो एका भांड्यांत दूध काढीत आहे. तें भांडें भरलें म्हणजे तो तें घरांत घेऊन जातो. दुसरें भांडें त्याचे अवळच पडलें आहे. काळीगाय त्या पांढऱ्या गाई इतकें पुष्कळ दूध देत नाहीं. तपकिरी रंगाची गाय काळ्यागाई इतकें पुष्कळ दूध देत नाहीं. गवत मुबलक असतें तेव्हां गाई पुष्कळ दूध देतात. उन्हाळ्यांत ऊन कडक पडतें तेव्हां चारा फारसा नसतो. कधीं कधीं गवत मुळींच नसतें. तेव्हां गाई पेंढा व पाला खातात. उष्मा असतो तेव्हां गाई गोठ्यांत उभ्या

रहातात. थंडावा आल्यावर त्या बाहेर जाऊन चरतात. त्या तळयांत पाणी पितात. 'जेव्हां सूर्य लखलखीत असतो तेव्हां उष्मा असतो. जेव्हां आकाशांत ढग असतात तेव्हां, गारवा असतो. घंटा वाजला ह्मणजे मुलगे शाळेस जातात. शाळेंत असतांना ते पुस्तकें वाचतात. ते जेव्हां लिहितात तेव्हां आपल्या लेखण्या शाईत बुडवितात. आपण बाहेर पाहिलें तर आपणांस तें तळें दिसतें. आपल्याला तहान लागते तेव्हां आपण पाणी पितों. आपल्याला भूक लागते तेव्हां आपण खातो. रामानुज जेव्हां बॉबला पहातो तेव्हां तो त्याला मारतो. आपण जमिनींत बिया घातल्या ह्मणजे झाडें रुजतात. भांडें भरलें ह्मणजे तो मनुष्य तें घरांत घेऊन जातो. गाय आपणाला दूध देते दूध पांढरें आणि गोड असतें.

LESSON 24. પાઠ ચોવીસમો. धडा २४ वा.

Rises, *v. i.* (રાઇઝિઝ) ઉગેછે. (**राइझिम्**) **उगवतो.**

Get up, *v. i.* (ગેટઅપ) ઉઠેછે. (**गेट्अप्**) **उठणें.**

Makes, *v. t.* (મેકઝ) કરેછે. (**मेकम्**)**करतो.**

Fire, *n.* (ફાયર) આતશ. (**फायर**) **विस्तव.**

Rice, *n.* (રાઇસ) ચોખા. (**राईस**) **तांदूळ.**

Boils, *v. t.* (બૉઇલસ) ઉકાળેછે. (**बॉईलम्**) **शिजवणें.**

Cooks, *v. t.* (કુકસ) રાંધેછે. (**कुकम्**) **शिजविते.**

Grinds, *v. t.* (ગ્રાઇન્ડસ) પીસેછે. (**ग्राइंड्स्**) **कांदणें, दळणें.**

Curry, *n.* (કરી) કારી. (**करी**)**कढी, आमटी.**

Curry-stone, *n.* (કરિ–સ્ટોન) પીસવાનો પાટો. (**करीस्टोन**) **पाटा.**

Another, *adj.* (અનધર) બીજા. (**अनदर**) **दुसरा.**

Takes out, *v. t.* (ટેકઝ આઉટ) બહાર કાઢેછે (**टेक्स आऊट**) **बाहेर काढतो.**

Leaf, *n.* (લીફ) પતરાવળી. (**लीफ्**) **पान. पतरावळ.**

Also, *ad.* (ઑાલસો) વળી. (**आल्सो**) **सुध्यां.**

Butter-milk, .*n.* (બટર–મિલક) છાસ (**बटरमिल्क**) **ताक.**

To look at, તપાસવા. **पाहणें.**

Sets, *v. i.* (સેટઝ) આાઠમેછે. (**सेटम्**) **मावळतो.**

Again, *ad.*(અગેન) ફરીથી.(**अगेन**)**पुन्हां.**

જ્યારે સુરજ ઉગે છે, ત્યારે રામા અને રામનઉજમ ઉઠે છે, અને તળાવમાં નહાય છે. તેઓની માય પણ ઉઠે છે, અને ચુલો સળગાવે છે. ત્યાર પછી તેણી થોડુંક પાણી અને ચોખા એક વાસણમાં નાખે છે. તેણી તે વાસણ ચુલા ઉપર મુકે છે, પાણી ઉકળે છે, અને ચોખાને રાંધે છે. સિતા પીસવાના પથ્થર ઉપર કારી પીસે છે. ત્યાર પછી તેણી બીજા વાસણમાં કારી પકાવે છે. જયારે ચોખા અને કારી રંધાઇ રહે છે, ત્યારે રામાની માય તેમને વાસણમાંથી બહાર કાઢે છે. તેણી થોડાક ચાવલ અને કારી એક પતરાવળી ઉપર રામાના બાપને માટે મુકે છે, અને થોડાક રામાને માટે, અને થોડાક રામનઉજમને માટે મુકે છે. તેણી વળી તેઓને ઘી અને દહી આપે છે તેઓ બેસે છે, અને પોતાના કારી ચાવળ ખાય છે, અને થોડીક છાશ પીયે છે. ત્યાર પછી રામા અને રામનઉજમ નિશાળે જાય છે, અને તેઓનો બાપ ગાય તપાસવા જાય છે. જયારે સુરજ આથમે ત્યારે છોકરાઓ નિશાળેથી આવે છે, અને રામાની માય ચાવળ અને કારી ફરી પકાવે છે. તેઓ તે ખાય છે, અને પછી સુઇ જાય છે. માય કારી ચાવળ પકાવે છે. છોકરાઓ તળાવમાં નાહ્યચ છે.

सूर्य उगवला ह्मणजे रामा आणि रामानुज निजुन उठतात व तळ्यांत स्नान करतात. त्यांची आईपण उठते आणि विस्तव पेटविते. नंतर ती एका भांड्यांत थोडे तांदूळ व पाणी घालते. ती तें भांडें चुलीवर ठेवते. तें पाणी उकळतें आणि तांदुळांना शिजवितें. सीता पाट्यावर डाळ वांटते. नंतर ती दुसऱ्या एका भांड्यांत घालून शिजविते. भात व डाळ शिजुन तयार झालीं ह्मणजे रामाची आई ती भांड्यांतून उपसते. ती थोडा भात व डाळ रामाच्या बापाकरितां एका पत्रावळीवर वाढते, थोडा रामाकरितां वाढते व थोडासा रामानुज साठीं वाढते. ती त्यांना तूप आणि दहींही वाढते. ते खालीं बसतात आणि आपला भात व डाळ खातात आणि थोडेंसें ताक पितात. नंतर रामा व रामानुज शाळेंत जातात व त्यांचा बाप गाईची व्यवस्था पहाण्याकरितां जातो. सूर्य मावळला ह्मणजे मुलगे शाळेंतून येतात आणि रामाची आई पुन्हां भात व भाजी शिजविते. ते ती खातात आणि मग झोंपीं जातात. आई भात व भाजी शिजविते. मुलगे तळ्यांत स्नान करतात.

LESSON 25. પાઠ પચીસમો. धडा २५ वा.

Playing, *ger.* (પ્લેઇંગ) રમવું. (प्लेइंग्) खेळत.

Games, *n.* (ગેમ્ઝ) રમતો. (गेम्स्) खेळ.

Very, *ad.* (વેરિ) ઘણું. (व्हेरी) पुष्कळ, फार.

Much, *ad.* (મચ) ઘણું. (मच्) पुष्कळ.

Many, *adj.*(મૅનિ) ઘણી. (मेनी) पुष्कळ.

Flying, *ger.* (ફ્લાઇંગ) ઉડાડવી. (फ्लाइंग्) उडवीत, उडत.

Kites, *n.* (કાઇટ્ઝ) પતંગો. (काइटस्) पतंग.

Most, *ad.* (મોસ્ટ) સૌથી ઘણું. (मोस्ट) सर्वांत अधिक.

Make, *v. t.* (મેક) બનાવેછે. (मेक) करणें.

Thin, *adj.* (થિન) પાતળું (थिन्) पातळ.

Paper, *n.* (પેપર) કાગળ. (पेपर) कागद.

Pieces, *n.* (પીસિઝ)ટુકડા. (पीसिस्)तुकडे.

Bamboo, *n.*(બૅામબુ) વાસ. (बांबू)वांसा, कळक.

Long, *adj.* (લૅાન્ગ) લાંબી. (लाँग) लांब.

String, *n.* (સ્ટ્રિંગ) દોરી. (स्ट्रिंग्) दोरी.

Is tied, *v. t.* (ટાઇડ) બાંધવામાં આવેછે. (टाइड्) बांधतात.

Each, *adj.* (ઈચ) દરેક. (ईच्) प्रत्येक.

Colours, *n.* (કલર્સ) રંગો. (कलर्स) रंग.

Red, *adj.* (રેડ) લાલ. (रेड्) लाल.

Blue, *adj.* (બ્લ્યુ) આસમાની.(ब्ल्यू) निळा.

White, *adj.* (ઉવ્હાઇટ) સફેદ. (व्हाईट) सफेत.

Yellow, *adj.* (યેલો) પીળો (यलो) पिंवळा.

Green, *adj.* (ગ્રીન) લીલો. (ग्रीन्) हिरवा.

Only, *ad.* (ઓનલિ) માત્ર. (ओन्ली) फक्त.

When, *ad.* (ઉવ્હેન) જયારે. (व्हेन्) जेव्हां.

Wind, *n.* (ઉવિન્ડ) પવન. (वुंइड्) वारा.

Blows, *v. i.* (બ્લોઝ)ફુંકેછે (ब्लोज़्)वहातो.

First, *ad.* (ફર્સ્ટ) પહેલાં. (फर्स्ट) पहिला.

Let go, જવાદો. जाऊं देणें. [वरचढतो.

Rises, *v. i.*(રાઇઝિઝ)ઉંચે ચઢેછે,(राइझिस्)

Let out, છોડેછે. सोडून देणें.

Above, *prep.* (અબવ)ઉપર.(अबव्ह्) वर.

Sky, *n.* (સ્કાઇ) આકાશ. (स्काय्)आकाश.

Clouds, *n.* (ક્લાઉડ્ઝ) વાદળાં (क्लाउड्स्) ढग.

Shines, *v. i.* (શાઇનઝ) પ્રકાશેછે.(शाइन्स्) प्रकाशतो.

Pretty, *adj.* (પ્રિટિ) સુંદર. (प्रेटी) सुंदर.

Clap, *v. t.* (ક્લૅપ) અફાળેછે. (क्लॅप्) टाळ्या वाजविणें.

Hands, *n.* (હૅન્ડઝ) હાથ (हॅंडस) हात.

Joy, *n.* (જૉય) ખુશાલી. (जॉय) आनंद.

School, *n.* (સ્કુલ) નિશાળનો.(स्कूल)शाळा.

Bell, *n.* (બેલ(ઘંટ. (बेल्) घंटा.

Rings, *v. i.* (રિંગઝ) વાગેછે.(रिंग्ज़्)वाजते.

Pull, *v. t.* (પુલ) ખેંચેછે. (पुल्) ओढणें, खेंचणें.

Sometimes, *ad.*(સમટાઈમઝ) કોઈ કોઈ વાર (समटाईम्स) कधीं कधीं.

Breaks, *v. i.* (બ્રેકઝ) તુટી જાયછે. (ब्रेक्स्) तुटते.

[पडतो.

Falls, *v. i.* (ફૉલઝ) પડેછે. (फॉल्स्)

Ground, *n.* (ગ્રાઉન્ડ) જમીન, (ग्राउंड) जमीन.

Running, *adj.* (રનિંગ) દોડવાની.(रनिंग्) धांऊन.

Touch, *n.* (ટચ) પકડ દાવ. (टच्) स्पर्श करणें.

Runs, *v. i.* (રન્ઝ) દોડેછે. (रन्स) धांवतो.

After, *prep.* (આફ્ટર) પુઠે. (आफ्टर) नंतर.

दुसरे

Others, *pron.* (અધર્ઝ) બીજા. (अदर्स)

Touches, *v. t.* (ટચિઝ) અડેછે. (टचिस्) स्पर्श करतो.

Hot, *adj.*(હૉટ)પસીને ગરકાવ..(हॉट्) तप्त.

Fine, *adj.* (ફાઈન) સુંદર. (फाईन) सुंदर.

રામા અને રામનઉજમને રમતો રમવા ઘણુંજ ગમે છે. તેઓ ઘણી રમતો રમે છે, પણ તેઓને પતંગ ઉડાડવું ઘણુંજ ગમે છે. તેઓ પોતાના પતંગ પાતળાં કાગળ અને બામ્બુની પાતળી સળીઓનું બનાવે છે. દરેક પતંગને ઉડાડવાને માટે તેને લાંબી દોરી બાંધવામાં આવે છે. તેઓ પતંગ સઘળા રંગની બનાવે છે. લાલ, આસમાની, સફેદ, પીળા, અને લીલા. જયારે પવન ફુંકે ત્યારેજ તમે પતંગ ઉડાડી શકો. પહેલાં તમે પતંગ સાથે જરા દોડો છો, ત્યાર પછી તમે તેને જવા દો છો, અને તે હવામાં ઉંચે ચઢે છે. જયારે તે ઉંચે ચઢે છે, ત્યારે તમે દોરી છોડો છો. તે ઝાડો ઉપર થઈને, ઘરો ઉપર થઈને, આકાશમાં ઉંચે ઉંચે ચઢે છે. પણ તે વાદળાંથી ઉંચે જતું નથી. સુરજ તેની ઉપર પ્રકાશે છે, અને તે ઘણું સુંદર દેખાય છે. છોકરાઓ અને તેઓની બહેનને તે જોવા ઘણુંજ ગમે છે. તેઓ ખુશાલીથી તાળી પાડે છે. જયારે નિશાળનો ઘંટ વાગે છે, ત્યારે તેઓ દોરી ખેંચી લે છે, અને તે પતંગ હેઠે આવે છે. કોઈ કોઇ વાર દોરી તુટી જાય છે અને પતંગ જમીન ઉપર પડે છે. ત્યાર પછી તેઓ ખુશાલીની તાંળી પાડતા નથી. કોઈ કોઈ વાર તેઓ દોડવાનો દાવ રમે છે. આમાંની એક રમતને પકડદાવ કહે છે. આ રમતમાં એક છોકરો બીજાઓની પુઠે દોડે છે. જયારે તેઓમાંના એકને હાથ લગાડે છે, ત્યારે તે છોકરો ત્યાર પછી બીજાઓની પુઠે દોડે છે. આ રમત તેઓને પસીને ગરકાવ કરે છે. પતંગ ઉડાડવું સુંદર છે. મારા પતંગને ઘણા રંગ છે.

रामाला आणि रामानुजला खेळ खेळणें फारच आवडतें. ते पुष्कळ प्रकारचे खेळ खेळतात परंतु त्या सर्वांत त्यांना पतंग उडविणें विशेष आवडतें. ते आपला पतंग पातळ कागद व बांबूचे बारीक तुकडे यांचा करितात. प्रत्येक पतंगाला उडविण्याकरतां एक लांब दोरी लावलेली असते. ते पतंग सर्व रंगांचे करतात. तांबडा, निळा, पांढरा, पिंवळा व हिरवा. वारा वहात असेल तेव्हां मात्र तुम्हांस पतंग उडवितां येतो. प्रथम तो पतंग घेऊन थोडेसें धांवत जावें; नंतर तो सोडून द्यावा म्हणजे तो हवेंत चढतो. तो जसजसा

वर जाईल तसतशी तुम्हीं आपली दोरी सोडावी. तो वरवर, झाडांचेवर, घरांचेवर आकाशांत जातो पण तो ढगांपेक्षां वर जात नाहीं. सूर्य त्याचेवर प्रकाशतो तेव्हां मग तो फार छानदार दिसतो. मुलगे आणि त्यांच्या बहिणी यांना तो पहावयास भारी आवडते. तीं आनंदानें टाळ्या वाजवितात. शाळेची घंटा वाजली कीं ते दोरी खेंचतात म्हणजे तो पतंग खालीं येतो. कधीं कधीं दोरी तुटते आणि पतंग जमिनीवर पडतो. तेव्हां मग ते आनंदानें टाळ्या वाजवीत नाहींत. कधीं कधीं ते धांवण्याचे खेळ खेळतात. त्यांतील एकास "शिवाशिवी" या खेळ म्हणतात. या खेळांत एक मुलगा सर्वांचे मागें लागून धांवत असतो. त्यानें त्यांपैकीं एखाद्याला स्पर्श केला म्हणजे मग तो मुलगा सर्वांच्या मागें धांवतो. या खेळानें ते सर्व गरम होतात. पतंग उडविणें हें छान आहे. माझ्या पतंगास पुष्कळ रंग आहेत.

LESSON 26. પાઠ છવીસમો. धडा २६.

Live *v. i.* (લિવ) રહેછે. (लिव्ह) रहाणें.
Village, *n.* (વિલેજ) ગામ. (व्हिलेज्) खेडें.
Uncle, *n.* (અનકલ) કાકા. (अंकल्) चुलता.
Wife, *n.* (વાઈફ) બાઈડી. (वाईफ्) बायको.
Aunt, *n.* (આન્ટ) કાકી. (आँट) चुलती.
Town, *n.* (ટાઉન) શહેર. (टाऊन) शहर.
Office, *n.* (ઑફિસ) કચેરી. (ऑफीस) कचेरी.
Streets, *n.* (સ્ટ્રીટ્ઝ) મહોલ્લાઓ. (स्ट्रीट्स) रस्ते.
People, *n.* (પીપલ) લોકો. (पीपल्) लोक.
Walking, *pres. part.* (વૉકિંગ) ચાલતો. (वॉकिंग्) चालत.
Shops, *n.* (શૉપ્સ) દુકાનો. (शॉपस्) दुकानें.
Full, *adj.* (ફુલ) ભરેલી. (फुल) पूर्ण.
Fruits, *n.* (ફ્રુટ્સ) મેવો. (फ्रुटस्) मेवा, फळें.
Limes, *n.* (લાઈમ્સ) લીંબુ. (लाईम्स) लिंबें.
Mangoes, *n.* (મેંનગોઝ) કેરી. (मँगोज्) आंबे.
Plantains, *n.* (પ્લાનટેન્સ) કેળા. (प्लँन्टेन्स्) केळीं.
Oranges, *n.* (ઑરેનજીઝ) નારંગી. (ऑरेंजिस) नारिंगें.

Bags, *n.* (બૅગ્સ) કોથળા. (बॅग्ज्) पिशव्या.
Stuffs, *n.* (સ્ટફ્ઝ) ચીજો. (स्टफ्स) चिजा.
Heaps, *n.* (હીપસ) ઢગળા (हीप्स) राशी, ढीग.
Water-pots, *n.* (વૉટર-પૉટ્સ) પાણીનાં વાસણો. (वॉटरपॉटस) घागरी.
Tables, *n.* (ટેબલ્સ) મેજો. (टेबल्स) मेज.
Chairs, *n.* (ચેર્ઝ) ખુરસીઓ (चअर्स) खुर्च्या.
Tram-cars, *n.* (ટ્રામ-કાર્સ) ટ્રામ ગાડીઓ (ट्रमकार्स) ट्रमगाड्या.
Fast, *ad.* (ફાસ્ટ) ઝડપથી (फास्ट) जलद.
Is starting, *v. i.* (સ્ટારટિંગ) ઉપડેછે. (स्टार्टिंग्) निघत.
Ride, *v. i.* (રાઈડ) બેસેછે. (राईड) घोड्यावर बसणें.
Sea, *n.* (સી) દરિયો. (सी) पहाणें.
Harbour, *n.* (હારબર) બંદર. (हार्बर) बंदर.
Another, *adj.* (અનધર) બીજી. (अनदर) [दुसरा]
Park, *n.* (પાર્ક) બગીચો. (पार्क) बगीचा.
Flowers, *n.* (ફલાવર્સ) ફુલો. (फ्लावर्स) [फुलें.
Driver, *n.* (ડ્રાઈવર) હાંકનાર. (ड्रायव्हर) हांकणारा.

રામા અને તેના બાપ અને માય અને ભાઇ અને બહેન એક ગામડામાં રહે છે. રામાના બાપનો ભાઈ તે રામાનો કાકો છે. તેના કાકાની બઇરી તે રામાની કાકી થાય. તેઓ શહેરમાં રહે છે. રામાનો કાકો એક કચેરીમાં છે. કોઇ કોઈ વાર રામા અને રામનઉજમ શહેરમાં પોતાના કાકા અને કાકીને મળવા જાય છે. તેઓને આ ઘણુંજ ગમે છે. મહોલ્લામાં ઘણા લોકો ચાલે છે અને દુકાન જોયછે. દુકાનો સુંદર ચીજોથી ભરેલી હોય છે. કેટલીક દુકાનોમાં ફળ, લીંબુ, અને કેરી, અને કેળાં અને નારંગી છે, બીજી દુકાનોમાં કરી ચાવળના સામાનના કોઠળા છે. બીજી દુકાનોમાં પાણીનાં માટલાંઓના ઢગ છે. બીજી દુકાનોમાં દસ્તક શિક્ષક, કલમ, અને શાહીના ખડીયા છે. એક દુકાનમાં બિછાણા અને ઇસ્તાનો, અને મેજો અને ખુરશીઓ અને ફાણસો છે. રામા અને રામનઉજમને મહોલ્લામાં ફરીને આ બધી દુકાનો જોવા ઘણુંજ ગમે છે. વળી મોટા મહોલ્લાઓમાં ટ્રામ ગાડી દોડે છે. આ ઘણી ઝડપથી દોડે છે, અને તે લોકોથી ભરેલી હોય છે. દરેક ગાડીમાં એક ઘંટ હોય છે, અને જયારે ગાડી ઉપડે છે, ત્યારે તે વાગે છે. કોઈ કોઈ વાર તે બે છોકરાઓ એક ટ્રામ ગાડીમાં બેસે છે. કોઈ કોઇ વાર તેઓ તેમાં બેસીને દરયે જાય છે, અને બંદરમાં મોટાં વહાણો જોય છે. કોઈ કોઇ વાર તેઓ બીજી ગાડીમાં બેસીને બગીચામાં જાય છે. આ બગીચામાં જાય છે. આ બગીચો સુંદર ફુલો અને ઝાડોથી ભરેલો છે વળી બગીચામા તેઓ છોકરાઓને પકડદાવ રમતાં અને પતંગ ઉડાડતાં જુવે છે. ટ્રામ ગાડીઓ મહોલ્લામાં દોડેછે. દરેક ગાડીમાં એક હાંકનારૂ હોયછે.

रामा आणि त्याचा बाप, आई, आणि भाऊ व बहीण हीं एका खेडयांत रहातात. रामाच्या बापाचा भाऊ हा रामाचा चुलता होय. त्याचे चुलत्याची बायको ती रामाची चुलती होय. तीं शहरांत रहातात. रामाचा चुलता एका कचेरींत (नोकर) असतो. कधीं कधीं रामा व रामानुज हे आपल्या चुलत्याला व चुलतीला भेटण्याकारितां शहरांत जातात. त्यांना हें फार आवडतें. रस्त्यांत पुष्कळ लोक चालत व दुकानांकडे पहात असतात. दुकानें पुष्कळ सुंदर वस्तूंचीं भरलेलीं असतात. कित्येकांतून फळें लिंबें, आंबे, केळीं आणि नारिंगें असतात दुसऱ्या कित्येकांतून तांदुळाचीं व डाळींचीं पोतीं असतात दुसऱ्या कित्येकांतून पाण्याच्या भांडयांच्या राशीच्या राशी असतात. दुसऱ्या कित्येकांत किरयांच्या वह्या, लखण्या व दौती असतात. एका दुकानांत पलंग घडवंच्या, मेजें, खुर्च्या आणि दिवे आहेत. रामाला आणि रामा नुजाला रस्त्यांतून चालत या सर्व दुकानांकडे पहाणें फार आवडतें. मोठ्या रस्यांत सुद्धां ट्राम गाडया असतात. या फार जलद धांवतात व माणसांनीं भरलेल्या असतात. प्रत्येक गाडीला एक घंटा असते व गाडी निघतांना ती वाजते. कधीं कधीं हे दोन मुलगे ट्राम गाडींतून जातात. ते कधीं कधीं तींतून समुद्रावर जातात व बंदरांतील मोठमोठीं गलबतें पहातात. कधीं कधीं ते दुसऱ्या गाडींतून बगीच्याकडे जातात हा सुंदर फुलें वृक्ष यांनीं गजबजलेला असतो. बगीच्यांत देखील त्यांना मुलें धांवल्यांचा खेळ खेळतांना व पतंग उडवितांना दिसतात. ट्रामगाडया रस्त्यांतून धांवतात. प्रत्येक गाडीला एक एक हांकणांरा असतो.

FINIS–समाप्त.

નાનાભાઇ બેજનજી કરાણ

પુસ્તકો વેચનાર, પ્રગટ કરનાર—૩૭, ધોબી તળાવ, મુંબઇ.

A B C D E F

H I J K L M

O P Q R S T U

V W X Y Z

a b c d e f g

h i j k l m n

o p q r s t u

v w x y z